

► **C1** Ispravak, SL L 140, 14.5.2014, str. 177 (421/2014)

▼ B**DIREKTIVA 2003/87/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**

od 13. listopada 2003.

o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar ► M9 Unije ◄ i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ

(Tekst značajan za EGP)

▼ M2

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

▼ B*Članak 1.***Predmet**

Ova Direktiva utvrđuje sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar ► M9 Unije ◄ (dalje u tekstu „► M9 EU sustav trgovanja emisijama ◄”) s ciljem promicanja smanjenja emisija stakleničkih plinova na način koji je učinkovit u troškovnom i gospodarskom smislu.

▼ M4

Ovom se Direktivom predviđaju i veća smanjenja emisija stakleničkih plinova, što doprinosi postizanju razina smanjenja koje se sa znanstvenog stajališta smatraju nužnima za sprečavanje opasnih klimatskih promjena.

Isto tako ovom se Direktivom utvrđuju odredbe za ocjenu i provedbu strožih obveza smanjivanja na razini ► M9 Unije ◄, za više od 20 %, koje treba se primjenjivati kad ► M9 Unija ◄ odobri međunarodni sporazum o klimatskim promjenama, što dovodi do smanjenja emisija stakleničkih plinova većih od smanjenja koja se zahtijevaju člankom 9. i na što ukazuje obveza smanjenja od 30 % koja je bila prihvaćena na zasjedanju Europskog vijeća u ožujku 2007.

▼ B*Članak 2.***Područje primjene**

1. Ova se Direktiva primjenjuje na emisije koje proizlaze iz djelatnosti navedenih u Prilogu I. i na stakleničke plinove navedene u Prilogu II.

2. Ova se Direktiva primjenjuje ne dovodeći u pitanje zahtjeve iz Direktive 96/61/EZ.

▼ M2

3. Podrazumijeva se da primjena ove Direktive na gibraltarsku zračnu luku ne dovodi u pitanje pravni položaj Kraljevine Španjolske, odnosno Ujedinjene Kraljevine u vezi sa sporom u pogledu suverenosti nad državnim područjem na kojem se ta zračna luka nalazi.

▼ B*Članak 3.***Definicije**

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „emisijiska jedinica” znači pravo na emisiju jedne tone ekvivalenta ugljikovog dioksida tijekom određenog razdoblja, koja može vrijediti samo za potrebe ispunjavanja zahtjeva ove Direktive i može se prenositi u skladu s odredbama ove Direktive;

▼ M2

- (b) „emisije” znači ispuštanje u atmosferu stakleničkih plinova iz izvora u nekom postrojenju ili ispuštanje plinova iz zrakoplova pri obavljanju djelatnosti navedenih u Prilogu I. koji su određeni za te djelatnosti;

▼ M4

- (c) „staklenički plinovi” znači plinovi navedeni u Prilogu II. i drugi plinoviti sastavni dijelovi atmosfere, kako prirodni tako i antropogeni, koji apsorbiraju i ponovno emitiraju infracrveno zračenje;

▼ B

- (d) „dozvola za emisiju stakleničkih plinova” znači dozvola koja se izdaje u skladu s člancima 5. i 6.;
- (e) „postrojenje” znači nepomična tehnička jedinica u kojoj se odvija jedna ili više djelatnosti navedenih u Prilogu I. i bilo koje druge izravno pridružene djelatnosti koje su tehnički povezane s djelatnostima koje se odvijaju na tom mjestu i koje mogu imati utjecaja na emisiju i onečišćavanje;
- (f) „operator” znači svaka osoba koja upravlja postrojenjem ili ga nadzire ili, ako to predviđaju nacionalni propisi, osoba kojoj je povjerena odlučujuća gospodarska ovlast nad tehničkim funkcioniranjem postrojenja;
- (g) „osoba” znači svaka fizička ili pravna osoba;

▼ M9

- (h) „novi sudionik” znači svako postrojenje u kojem se obavlja jedna ili više djelatnosti navedenih u Prilogu I., koje je dobilo dozvolu za emisije stakleničkih plinova prvi put u razdoblju koje započinje tri mjeseca prije datuma dostavljanja popisa iz članka 11. stavka 1. te završava tri mjeseca prije datuma dostavljanja sljedećeg popisa iz tog članka;

▼ B

- (i) „javnost” znači jedna ili više osoba, u skladu s nacionalnim propisima ili praksom, udruge, organizacije ili skupine osoba;
- (j) „tona ekvivalenta ugljikovog dioksida” znači jedna metrička tona ugljikovog dioksida (CO₂) ili količina bilo kojeg stakleničkoga plina navedenog u Prilogu II. s jednakim potencijalom globalnog zagrijavanja;

▼ M1

- (k) „Stranka iz Priloga I.” znači stranka navedena u Prilogu I. Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) koja je ratificirala Kyotski protokol kako se navodi u članku 1. stavku 7. Kyotskog protokola;
- (l) „projektna aktivnost” znači projektna aktivnost koju je odobrila jedna ili više stranaka iz Priloga I. u skladu s člankom 6. ili člankom 12. Kyotskog protokola i odlukama koje su usvojene prema UNFCCC-u ili Kyotskom protokolu;
- (m) „jedinica smanjenja emisije” ili „ERU” znači jedinica izdana prema članku 6. Kyotskog protokola i odlukama koje su usvojene prema UNFCCC-u ili Kyotskom protokolu;
- (n) „ovjereno smanjenje emisije” ili „CER” znači jedinica izdana prema članku 12. Kyotskog protokola i odlukama koje su usvojene prema UNFCCC-u ili Kyotskom protokolu;

▼ M2

- (o) „operator zrakoplova” znači osoba koja upravlja zrakoplovom pri obavljanju zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I. ili, ako identitet te osobe vlasniku nije poznat ili ga ne navede, vlasnik zrakoplova;
- (p) „operator komercijalnog zračnog prijevoza” znači operator koji uz naknadu pruža usluge redovnog ili izvanrednog zračnog prijevoza putnika, tereta ili pošte;
- (q) „nadležna država članica” znači država članica odgovornu za upravljanje primjenom ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◄ s obzirom na operatere zrakoplova u skladu s člankom 18.a;
- (r) „pripisane emisije iz zrakoplovstva” znači emisije iz svih letova u okviru zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I., odnosno odlaznih letova iz zračne luke smještene na državnom području države članice i dolaznih letova iz treće zemlje u tu zračnu luku;
- (s) „povijesne emisije iz zrakoplovstva” znači srednja vrijednost prosječnih godišnjih emisija u kalendarskoj godini 2004., 2005. i 2006. iz zrakoplova koji se koriste u okviru zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I;

▼ M4

- (t) „izgaranje” znači svaka oksidacija goriva, bez obzira na način na koji se proizvedena toplinska, električna ili mehanička energija koristi i sve druge izravno povezane djelatnosti, uključujući pročišćavanje otpadnih plinova;
- (u) „generator električne energije” znači postrojenje koje na dan ili nakon 1. siječnja 2005. proizvodi električnu energiju za prodaju trećim stranama i u kojemu se osim „izgaranja goriva” ne odvija nijedna druga djelatnost navedena u Prilogu I.

▼ **M2**POGLAVLJE II.
ZRAKOPLOVSTVO*Članak 3.a***Područje primjene**

Odredbe iz ovog poglavlja primjenjuju se na raspodjelu i izdavanje emisijskih jedinica vezanih uz zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I.

*Članak 3.b***Zrakoplovne djelatnosti**

Do 2. kolovoza 2009. Komisija je dužna u skladu s regulatornim postupkom spomenutim u članku 23. stavku 1. razviti smjernice za detaljno tumačenje zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I.

*Članak 3.c***Ukupna količina emisijskih jedinica za zrakoplovstvo**

1. Za razdoblje od 1. siječnja 2012. do 31. prosinca 2012. ukupna količina emisijskih jedinica koja se dodjeljuje operaterima zrakoplova istovjetna je 97 % povijesnih emisija iz zrakoplovstva.

2. Za razdoblje spomenuto u ►**M9** članku 13. ◀ koje započinje 1. siječnja 2013. i, ako nakon preispitivanja iz članka 30. stavku 4. ne bude nikakvih izmjena, za svako sljedeće razdoblje ukupna količina emisijskih jedinica koje se dodjeljuju operaterima zrakoplova istovjetna je 95 % povijesnih emisija iz zrakoplovstva pomnoženih s brojem godina u tom razdoblju.

Ovaj se postotak može preispitati u okviru općeg preispitivanja ove Direktive.

3. Komisija preispituje ukupnu količinu emisijskih jedinica koje se dodjeljuju operaterima zrakoplova u skladu s člankom 30. stavkom 4.

▼ **M8**

3.a. Sve dodjele emisijskih jedinica za zrakoplovne djelatnosti prema zračnim lukama smještenima u zemljama izvan Europskoga gospodarskog prostora (EGP) i iz njih nakon 31. prosinca 2023. podliježu preispitivanju iz članka 28.b.

▼ **M2**

4. Do 2. kolovoza 2009. Komisija je dužna na temelju raspoloživih podataka utvrditi povijesne emisije iz zrakoplovstva, uključujući procjene koje se temelje na informacijama o stvarnom prometu. Ta se odluka razmatra u okviru Odbora spomenutog u članku 23. stavku 1.

*Članak 3.d***Metoda raspodjele emisijskih jedinica za zrakoplovstvo putem dražbe**

1. U razdoblju navedenom u članku 3.c stavku 1., 15 % emisijskih jedinica nudi se na dražbi.

▼ **M8**

2. Od 1. siječnja 2013. 15 % emisijskih jedinica nudi se na dražbi. Komisija provodi studiju o sposobnosti sektora zrakoplovstva da prenese troškove CO₂ svojim kupcima, u odnosu na EU sustav trgovanja emisijama i globalnu tržišno utemeljenu mjeru koju je razvila Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva (ICAO). Tom studijom procjenjuje se sposobnost sektora zrakoplovstva da prenese troškove potrebnih emisijskih jedinica, uspoređujući to s industrijama i energetske sektorom, s namjerom da se podnese prijedlog za povećanje postotka prodaje na dražbi na temelju preispitivanja iz članka 28.b stavka 2., uzimajući u obzir analizu prenesenih troškova te uzimajući u obzir usklađivanje s drugim sektorima i konkurentnost među različitim načinima prijevoza.

▼ **M9**

3. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive u pogledu detaljnih mehanizama prema kojima države članice putem dražbe prodaju emisijske jedinice za zrakoplovstvo u skladu s stavcima 1. i 2. ovog članka ili u skladu s člankom 3.f stavkom 8. Broj emisijskih jedinica koje svaka država članica u svakom razdoblju prodaje na dražbi razmjerni su njezinu udjelu u ukupnim pripisanim emisijama iz zračnog prometa za sve države članice za referentnu godinu, prijavljenima u skladu s člankom 14. stavkom 3. i verificiranim u skladu s člankom 15. Za razdoblje iz članka 3.c stavka 1. referentna godina jest 2010., a za svako sljedeće razdoblje iz članka 3.c referentna godina jest kalendarska godina koja završava 24 mjeseca prije početka razdoblja na koje se dražba odnosi. Delegiranim aktima osigurava se poštovanje načela utvrđenih u članku 10. stavku 4 prvom podstavku.

▼ **M8**

4. Sve prihode dobivene od prodaje emisijskih jedinica na dražbi trebalo bi upotrijebiti za borbu protiv klimatskih promjena u Europskoj uniji i trećim zemljama, između ostalog za smanjivanje emisija stakleničkih plinova, za prilagođavanje učinima klimatskih promjena u Uniji i trećim zemljama, posebno u zemljama u razvoju, za financiranje istraživanja i razvoja s ciljem ublažavanja i prilagođavanja, uključujući posebice područja aeronautike i zračnog prijevoza, za smanjenje emisija putem prometa s niskim emisijama i za pokrivanje troškova upravljanja EU sustavom trgovanja emisijama. Prihode od prodaje na dražbi također bi trebalo iskoristiti za financiranje zajedničkih projekata za smanjenje emisija stakleničkih plinova iz sektora zrakoplovstva, poput Zajedničkog poduzeća za istraživanje o upravljanju zračnim prometom jedinstvenog europskog neba (SESAR) i zajedničkih tehnoloških inicijativa Clean Sky te svih inicijativa kojima se omogućuje široka upotreba GNSS-a za satelitsku navigaciju i interoperabilni kapaciteti u svim državama članicama, osobito projekata usmjerenih na unapređenje infrastrukture zračne plovidbe, pružanja usluga zračne plovidbe i upotrebe zračnog prostora. Primitke od prodaje na dražbi moglo bi se isto tako upotrijebiti za financiranje doprinosa Fondu za globalnu energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije i mjera za sprečavanje krčenja šuma. Države članice koje se tim prihodima koriste za sufinanciranje istraživanja i inovacija posebnu pozornost posvećuju programima ili inicijativama u okviru Devetog okvirnog programa za istraživanje (FP9). Transparentnost u vezi s upotrebom prihoda dobivenih od prodaje emisijskih jedinica na dražbi u skladu s ovom Direktivom ključna je za ispunjavanje obveza Unije.

▼M8

Države članice obavješćuju Komisiju o mjerama poduzetima na temelju prvog podstavka ovog stavka.

▼M2

5. Podnošenje informacija Komisiji u skladu s ovom Direktivom ne oslobađa države članice od obveze izvješćivanja utvrđene u članku 88. stavku 3. Ugovora.

*Članak 3.e***Raspodjela i izdavanje emisijskih jedinica operaterima zrakoplova**

1. Za svako razdoblje spomenuto u članku 3.c, svaki operater zrakoplova može podnijeti zahtjev za dodjelu emisijskih jedinica koje se raspodjeljuju besplatno. Zahtjev se može podnijeti tako da se nadležnom tijelu u nadležnoj državi članici dostave verificirani podaci o tonskim kilometrima za zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I. koje je predmetni operater obavio u promatranoj godini. U smislu ovog članka promatrana godina je kalendarska godina koja završava 24 mjeseca prije početka razdoblja na koje se zahtjev odnosi u skladu s Prilozima IV. i V. ili, godina 2010. za razdoblje iz članka 3.c stavka 1. Zahtjev se podnosi najmanje 21 mjesec prije početka razdoblja na koje se odnosi, odnosno za razdoblje iz članka 3.c stavka 1. do 31. ožujka 2011.

2. Zahtjeve zaprimljene u skladu sa stavkom 1. države članice proslijeđuju Komisiji najmanje 18 mjeseci prije početka razdoblja na koje se zahtjevi odnose ili, za razdoblje iz članka 3.c stavka 1. do 30. lipnja 2011.

3. Najmanje 15 mjeseci prije početka svakog razdoblja iz članka 3.c stavka 2. ili, za razdoblje iz članka 3.c stavka 1. do 30. rujna 2011., Komisija je dužna izračunati i donijeti odluku kojom utvrđuje:

- (a) ukupnu količinu emisijskih jedinica koje se raspodjeljuju za navedeno razdoblje u skladu s člankom 3.c;
- (b) broj emisijskih jedinica koje treba ponuditi na dražbi u navedenom razdoblju u skladu s člankom 3.d;
- (c) broj emisijskih jedinica u posebnoj rezervi za operatere zrakoplova u navedenom razdoblju u skladu s člankom 3.f stavkom 1.;
- (d) broj emisijskih jedinica koje se u navedenom razdoblju dodjeljuju besplatno, tako da se od ukupne količine emisijskih jedinica utvrđene u skladu s točkom (a) oduzme broj emisijskih jedinica iz točaka (b) i (c); i
- (e) referentna vrijednost koja se primjenjuje za dodjelu besplatnih emisijskih jedinica operaterima zrakoplova koji su zahtjeve podnijeli Komisiji u skladu sa stavkom 2.

Referentna vrijednost spomenuta u točki (e), izražena kao broj emisijskih jedinica po tonskom kilometru, izračunava se tako da se podijeli broj emisijskih jedinica iz točke (d) sa zbrojem tonskih kilometara navedenih u zahtjevu podnesenom Komisiji u skladu sa stavkom 2.

▼ **M2**

4. U roku od tri mjeseca od dana kad Komisija donese odluku u skladu s člankom 3., svaka nadležna država članica mora izračunati i objaviti:

- (a) ukupan broj emisijskih jedinica dodijeljenih za navedeno razdoblje svakom operateru čiji je zahtjev dostavljen Komisiji u skladu sa stavkom 2., koji se izračunava tako da se tonski kilometri navedeni u zahtjevu pomnože s referentnom vrijednošću spomenutom u stavku 3. točki (e); i
- (b) količinu emisijskih jedinica dodijeljenu svakom operateru za svaku godinu, koja se izračuna tako da se ukupna količina dodijeljenih emisijskih jedinica za razdoblje izračunano prema točki (a) podijeli s brojem godina u razdoblju u kojem taj operater obavlja zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I.

5. Do 28. veljače 2012. i do 28. veljače svake sljedeće godine nadležno tijelo nadležne države članice izdaju svakom operateru zrakoplova broj emisijskih jedinica dodijeljenih tom operateru za predmetnu godinu u skladu s ovim člankom ili člankom 3.f.

Članak 3.f

Posebna rezerva za neke operatere zrakoplova

1. Za svako razdoblje iz članka 3.c stavka 2., 3 % od ukupne količine emisijskih jedinica koje treba raspodijeliti izdvaja se kao posebna rezerva za operatere zrakoplova:

- (a) koji se počinju baviti zrakoplovnim djelatnostima navedenima u Prilogu I. nakon promatrane godine, za koje su podaci o tonskim kilometrima bili dostavljeni u skladu s člankom 3.e stavkom 1. za razdoblje navedeno u članku 3.c stavku 2.; ili
- (b) koji u prosjeku ostvare povećanje broja tonskih kilometara za 18 % između promatrane godine za koju su podaci o tonskim kilometrima bili dostavljeni u skladu s člankom 3.e stavkom 1. za razdoblje iz članka 3.c stavka 2. i druge kalendarske godine toga razdoblja;

i čije djelatnosti u skladu s točkom (a) ili dodatne djelatnosti u skladu s točkom (b) niti u cijelosti niti djelomično nisu nastavak zrakoplovne djelatnosti koju je ranije obavljao neki drugi operater zrakoplova.

2. Operater zrakoplova koji ispunjava uvjete u skladu sa stavkom 1. može zatražiti besplatnu dodjelu emisijskih jedinica iz posebne rezerve tako da nadležnom tijelu nadležne države članice podnese zahtjev. Zahtjev se podnosi do 30. lipnja treće godine razdoblja iz članka 3.c stavka 2. na koje se odnosi.

Operateru zrakoplova se u skladu sa stavkom 1. točkom (b) ne može dodijeliti više od 1 000 000 emisijskih jedinica.

▼ **M2**

3. Zahtjev u skladu sa stavkom 2. mora:
 - (a) uključivati verificirane podatke o tonskim kilometrima u skladu s Prilozima IV. i V. za zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I. koje operater zrakoplova obavi u drugoj kalendarskoj godini razdoblja spomenutog u članku 3.c stavku 2. na koji se zahtjev odnosi;
 - (b) sadržavati dokaz da su kriteriji za ispunjavanje uvjeta u skladu sa stavkom 1. ispunjeni; i
 - (c) kad se radi o operaterima zrakoplova na koje se odnosi stavak 1. točka (b), sadržavati:
 - i. postotak povećanja tonskih kilometara koje je predmetni operater zrakoplova ostvario između promatrane godine za koju su podneseni podaci o tonskim kilometrima u skladu s člankom 3.e stavkom 1. za razdoblje iz članka 3.c stavka 2. i druge kalendarske godine toga razdoblja;
 - ii. apsolutno povećanje tonskih kilometara koje je predmetni operater zrakoplova ostvario između promatrane godine za koju su podaci o tonskim kilometrima bili podneseni u skladu s člankom 3.e stavkom 1. za razdoblje iz članka 3.c stavka 2. i druge kalendarske godine toga razdoblja;
 - iii. apsolutno povećanje tonskih kilometara koje je predmetni operater zrakoplova ostvario između promatrane godine za koju su podaci o tonskim kilometrima bili podneseni u skladu s člankom 3.e stavkom 1. za razdoblje iz članka 3.c stavka 2. i druge kalendarske godine toga razdoblja, koje prekoračuje postotak naveden u stavku 1. točki (b).
 4. Najkasnije 6 mjeseci od krajnjeg roka za podnošenje zahtjeva u skladu sa stavkom 2. države članice moraju Komisiji dostaviti zahtjeve zaprimljene u skladu s tim stavkom.
 5. Najkasnije 12 mjeseci od roka za podnošenje zahtjeva u skladu sa stavkom 2. Komisija utvrđuje referentnu vrijednost koja se primjenjuje pri raspodjeli besplatnih emisijskih jedinica operaterima zrakoplova čiji su zahtjevi bili dostavljeni Komisiji u skladu sa stavkom 4.
- U skladu sa stavkom 6., referentna vrijednost izračunava se tako da se broj emisijskih jedinica u posebnoj rezervi podijeli sa zbrojem:
- (a) tonskih kilometara za operatere zrakoplova na koje se odnosi stavak 1. točka (a) navedenih u zahtjevima podnesenima Komisiji u skladu sa stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4.; i
 - (b) apsolutnog povećanja tonskih kilometara koje prekoračuje postotak naveden u stavku 1. točki (b) za operatere zrakoplova na koje se odnosi stavak 1. točka (b) i koje je uključeno u zahtjevima podnesenima Komisiji u skladu sa stavkom 3. točkom (c) alinejom iii. i stavkom 4.
6. Na temelju referentne vrijednosti iz stavka 5. godišnje se po tonskom kilometru ne smije dodijeliti više emisijskih jedinica od količine koja se godišnje po tonskom kilometru dodijeli operaterima zrakoplova u skladu s člankom 3.e stavkom 4.

▼ M2

7. U roku od tri mjeseca od dana kad Komisija donese odluku u skladu sa stavkom 5., svaka država članica mora izračunati i objaviti:

(a) količinu emisijskih jedinica dodijeljenih iz posebne rezerve svakom operateru zrakoplova čiji je zahtjev prosljedila Komisiji u skladu sa stavkom 4. Ove emisijske jedinice računaju se tako da se referentna vrijednost iz stavka 5. pomnoži sa:

i. brojem tonских kilometara navedenim u zahtjevu podnesenom Komisiji u skladu sa stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4., kad se radi o operaterima zrakoplova na koje se odnosi stavak 1. točka (a);

ii. apsolutnim povećanjem tonских kilometara koje prekoračuje postotak naveden u stavku 1. točki (b) i koje je uključeno u zahtjev podnesen Komisiji u skladu sa stavkom 3. točkom (c) alinejom iii. i stavkom 4., kad se radi o operaterima zrakoplova na koje se odnosi stavak 1. točka (b); i

(b) količinu emisijskih jedinica dodijeljenih svakom operateru zrakoplova za svaku godinu, koja se određuje tako da se podijeli količina emisijskih jedinica u skladu s točkom (a) s brojem punih kalendarskih godina preostalih u razdoblju koje se spominje u članku 3.c stavku 2. na koji se emisijska jedinica odnosi.

8. Sve neraspodijeljene emisijske jedinice iz posebne rezerve države članice nude na dražbi.

▼ M9

▼ M2*Članak 3.g***Planovi za praćenje i prijavljivanje**

Nadležna država članica mora osigurati da svaki operater zrakoplova nadležnom tijelu te države članice podnese plan praćenja s utvrđenim mjerama za praćenje i prijavljivanje emisija i podataka o tonским kilometrima u svrhu podnošenja zahtjeva u skladu s člankom 3.e i da te planove odobri nadležno tijelo u skladu ► **M4** s ► **M9** aktima ◀ iz članka 14. ◀

POGLAVLJE III.

STACIONARNA POSTROJENJA*Članak 3.h***Područje primjene**

Odredbe ovog poglavlja odnose se na dozvole za emisije stakleničkih plinova te na raspodjelu i izdavanje emisijskih jedinica vezanih uz druge djelatnosti osim zrakoplovnih, koje su navedene u Prilogu I.

▼ **M4***Članak 4.***Dozvole za emisije stakleničkih plinova**

Države članice osiguravaju da od 1. siječnja 2005. nijedno postrojenje ne obavlja djelatnosti navedene u Prilogu I. koje dovode do emisija utvrđenih za tu djelatnost, osim ako operater postrojenja ima dozvolu koju mu je za to izdalo nadležno tijelo u skladu s člancima 5. i 6., odnosno ako je to postrojenje isključeno iz ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ u skladu s člankom 27. To vrijedi i za postrojenja uključena u skladu s člankom 24.

▼ **B***Članak 5.***Zahtjev za izdavanje dozvole za emisije stakleničkih plinova**

Zahtjev nadležnom tijelu za izdavanje dozvole za emisije stakleničkih plinova mora sadržavati opis:

- a) postrojenja i njegove djelatnosti uključujući i tehnologiju koja se koristi;
- b) sirovina i pomoćnih materijala, čije korištenje vjerojatno dovodi do emisije plinova navedenih u Prilogu I.;
- c) izvora emisija plinova navedenih u Prilogu I. iz postrojenja; i

▼ **M4**

- d) mjere planirane za praćenje i izvješćivanje o emisijama u skladu s ► **M9** aktima ◀ navedenim u članku 14.

▼ **B**

Zahtjev mora sadržavati i netehnički sažetak detalja navedenih u prvom podstavku.

*Članak 6.***Uvjeti za izdavanje i sadržaj dozvole za emisije stakleničkih plinova**

1. Nadležno tijelo izdaje dozvolu za emisije stakleničkih plinova iz cijelog ili iz dijela postrojenja ako smatra da operater može pratiti emisije i izvješćivati o njima.

Dozvola za emisije stakleničkih plinova može se odnositi na jedno ili više postrojenja na istom mjestu kojima upravlja isti operater.

▼ **M9**

▼ **B**

2. Dozvola za emisije stakleničkih plinova sadržava sljedeće:

- a) naziv i adresu operatera;
- b) opis djelatnosti i emisija iz postrojenja;

▼ **M4**

- c) plan praćenja koji ispunjava zahtjeve iz ► **M9** akata ◄ navedenih u članku 14. Države članice mogu operaterima dopustiti ažuriranje planova praćenja bez mijenjanja dozvole. Sve ažurirane planove operateri podnose na odobrenje nadležnom tijelu;

▼ **B**

- d) zahtjeve s obzirom na izvješćivanje; i

▼ **M2**

- e) obvezu predaje emisijskih jedinica koje nisu izdane u skladu s poglavljem II., u količini jednakoj ukupnim emisijama postrojenja tijekom svake kalendarske godine, u skladu s verifikacijom iz članka 15., u roku od četiri mjeseca nakon završetka te godine.

▼ **M4***Članak 7.***Izmjene koje se odnose na postrojenja**

Operater obavješćuje nadležno tijelo o svim planiranim promjenama vrste ili rada postrojenja, odnosno o bilo kakvom povećanju ili smanjenju njegovog kapaciteta zbog kojih bi moglo biti potrebno izdati novu dozvolu za emisije stakleničkih plinova. Gdje je to primjereno, nadležno tijelo izdaje novu dozvolu. Kad se mijenja identitet operatera postrojenja, nadležno tijelo izmjenjuje dozvolu dodajući ime i adresu novog operatera.

▼ **M9***Članak 8.***Usklađenost s Direktivom 2010/75/EU**

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da, kada postrojenja obavljaju djelatnosti navedene u Prilogu I. Direktivi 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, uvjeti i postupak za izdavanje dozvole za emisije stakleničkih plinova budu usklađeni s uvjetima i postupkom za izdavanje dozvole iz te direktive. Zahtjevi utvrđeni u člancima 5., 6. i 7. ove Direktive mogu postati sastavni dio postupaka propisanih Direktivom 2010/75/EU.

▼ **M4***Članak 9.***Količina emisijskih jedinica na razini ► **M9** Unije ◄**

Količina emisijskih jedinica koja se na razini ► **M9** Unije ◄ izdaje svake godine, počevši od 2013., mora se početi linearno smanjivati od sredine razdoblja 2008. do 2012. Količina se smanjuje uz primjenu faktora 1,74 % u usporedbi s prosječnom godišnjom ukupnom količinom emisijskih jedinica koje države članice izdaju u skladu s odlukama Komisije o nacionalnim planovima raspodjele emisijskih jedinica za razdoblje od 2008. do 2012. godine. ► **A1** Ukupna količina emisijskih jedinica na razini ► **M9** Unije ◄ povećava se kao rezultat pristupanja Hrvatske samo za količinu emisijskih jedinica koje Hrvatska ponudi na dražbi sukladno članku 10. stavku 1. ◄

▼ **M9**

Počevši od 2021., linearni faktor iznosi 2,2 %.

⁽¹⁾ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17.12.2010., str. 17.).

▼ **M4***Članak 9.a***Prilagođavanje ukupne količine emisijskih jedinica na razini
► **M9** Unije ◀**

1. U pogledu postrojenja koja su u ► **M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀ bila uključena tijekom razdoblja od 2008. do 2012., u skladu s člankom 24. stavkom 1., količina emisijskih jedinica koje se izdaju od 1. siječnja 2013. mora biti tako prilagođena da odražava prosječnu godišnju količinu emisijskih jedinica izdanih za ta postrojenja tijekom razdoblja u kojem su uključene, prilagođenu uz primjenu linearnog faktora spomenutog u članku 9.

2. U pogledu postrojenja koja obavljaju djelatnosti navedene u Prilogu I., koja se u ► **M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀ uključuju tek od 2013. godine nadalje, države članice se moraju pobrinuti da operatori takvih postrojenja relevantnom nadležnom tijelu dostave propisno dokumentirane i nezavisno verificirane podatke o emisijama kako bi se uzeli u obzir pri prilagođavanju količina emisijskih jedinica koje trebaju biti izdane za cijelu ► **M9** Uniju ◀.

Svi takvi podaci moraju se dostaviti relevantnom nadležnom tijelu do 30. travnja 2010., u skladu s odredbama donesenima u skladu s člankom 14. stavkom 1.

Ako su dostavljeni podaci uredno dokumentirani, nadležno tijelo o tome obavješćuje Komisiju do 30. lipnja 2010., a količina emisijskih jedinica koje trebaju biti izdane, prilagođene primjenom linearnog faktora spomenutog u članku 9., prilagođuju se s tim u skladu. Za postrojenja koja osim CO₂ ispuštaju i druge plinove, nadležno tijelo može izvijestiti o nižem iznosu emisija u skladu s potencijalom za smanjenje emisija tih postrojenja.

3. Komisija prilagođene količine navedene u stavcima 1. i 2. objavljuje do 30. rujna 2010.

4. U pogledu postrojenja koja su isključena iz ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ u skladu s člankom 27., količina emisijskih jedinica koje se od 1. siječnja 2013. izdaju na razini ► **M9** Unije ◀ prilagođava se na niže, tako da odražava prosječne godišnje verificirane emisije tih postrojenja u razdoblju od 2008. do 2010., korigirane pomoću linearnog faktora spomenutog u članku 9.

*Članak 10.***Dražbovna prodaja emisijskih jedinica**▼ **M9**

1. Države članice od 2019. nadalje na dražbi prodaju sve emisijske jedinice koje nisu besplatno raspodijeljene u skladu s člancima 10.a i 10.c ove Direktive i koje nisu stavljene u rezervu za stabilnost tržišta uspostavljenu Odlukom (EU) 2015/1814 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾ („rezerva za stabilnost tržišta”) niti su poništene u skladu s člankom 12. stavkom 4. ove Direktive.

⁽¹⁾ Odluka (EU) 2015/1814 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. listopada 2015. o uspostavi i funkcioniranju rezerve za stabilnost tržišta za sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova Unije i o izmjeni Direktive 2003/87/EZ (SL L 264, 9.10.2015., str. 1.).

▼ M9

Od 2021. nadalje te ne dovodeći u pitanje moguće smanjenje na temelju članka 10.a stavka 5.a udio emisijskih jedinica koje se prodaju na dražbi iznosi 57 %.

Količina od 2 % ukupne količine emisijskih jedinica od 2021. do 2030. prodaje se na dražbi kako bi se uspostavio fond za poboljšanje energetske učinkovitosti i modernizaciju energetskih sustava određenih država članica, kako je utvrđeno u članku 10.d („Modernizacijski fond”).

Ukupna preostala količina emisijskih jedinica koje države članice prodaju na dražbi raspodjeljuje se u skladu sa stavkom 2.

▼ M7

1a. Kada količina emisijskih jedinica koje će države članice prodavati na dražbi u posljednjoj godini svakog razdoblja iz ►**M9** članku 13. ◀ ove Direktive za više od 30 % premašuje očekivanu prosječnu količinu za prodaju na dražbi u prve dvije godine sljedećeg razdoblja prije primjene članka 1. stavka 5. Odluke (EU) 2015/1814, dvije trećine od razlike između količina oduzima se od količina za prodaju na dražbi u posljednjoj godini razdoblja i dodaje se u jednakim dijelovima količinama koje će države članice prodavati na dražbi u prve dvije godine sljedećeg razdoblja.

▼ M4

2. Ukupna količina emisijskih jedinica koje svaka država članica prodaje na dražbi sastoji se od sljedećeg:

(a) ►**M9** 90 % ◀ ukupne količine emisijskih jedinica namijenjenih prodaji na dražbi, predviđenih za raspodjelu državama članicama u udjelima koji odgovaraju udjelima verificiranih emisija predmetnih država u okviru ►**M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ za 2005. ili prosjeku za razdoblje od 2005. do 2007., već prema tome koja je od tih količina veća;

▼ M9

(b) 10 % ukupne količine emisijskih jedinica namijenjenih prodaji na dražbi, predviđenih za raspodjelu određenim državama članicama u svrhe solidarnosti, rasta i međusobne povezanosti unutar Unije, čime se uvećava količina emisijskih jedinica koje te države članice prodaju na dražbi u skladu s točkom (a) za postotke navedene u Prilogu II.a.

▼ M4

U smislu točke (a) udjel država članica koje 2005. godine nisu sudjele u ►**M9** EU sustavu trgovanja emisijama ◀ računa se na temelju njihovih verificiranih emisija u okviru ►**M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ u 2007. godini.

▼ M9

Ako je potrebno, postoci navedeni u točki (b) razmjerno se prilagođavaju kako bi se osiguralo da raspodjela iznosi 10 %.

▼ M4

3. Države članice odlučuju o namjeni prihoda dobivenih od dražbovne prodaje emisijskih jedinica. Najmanje 50 % od prihoda dobivenih od dražbovne prodaje emisijskih jedinica iz stavka 2., uključujući sve prihode od dražbovne prodaje iz stavka 2. točaka (b) i (c) ili ekvivalent u financijskoj vrijednosti tih prihoda, treba koristiti za jednu ili više sljedećih namjena:

▼ M4

- (a) smanjivanje emisija stakleničkih plinova, uključujući doprinose za Globalni fond za energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije i Fond za prilagodbu aktiviran na Konferenciji o klimatskim promjenama u Poznańu (COP 14 i COP/MOP 4), prilagodbu utjecajima klimatskih promjena te financiranje istraživanja i razvoja, kao i demonstracijskih projekata za smanjivanje emisija i prilagodbu klimatskim promjenama, uključujući sudjelovanje u inicijativama u okviru Europskog strateškog plana za energetske tehnologije i europske tehnološke platforme;

▼ M9

- (b) razvoj obnovljivih izvora energije s ciljem ispunjavanja obveze Unije u pogledu obnovljive energije, kao i za razvoj drugih tehnologija koje doprinose prijelazu na sigurno i održivo gospodarstvo s niskim emisijama ugljika te za pomoć pri ispunjavanju obveze Unije da energetske učinkovitost poveća na razine dogovorene u relevantnim zakonodavnim aktima;

▼ M4

- (c) mjere za sprečavanje odšumljavanja i povećanje opsega pošumljavanja i ponovnog pošumljavanja u zemljama u razvoju koje su ratificirale međunarodni sporazum o klimatskim promjenama, za prijenos tehnologija i lakšu prilagodbu negativnom djelovanju klimatskih promjena u tim zemljama;

- (d) uklanjanje CO₂ ugrađivanjem u šumsku biomasu u ► **M9** Uniji ◄;

- (e) okolišno sigurno hvatanje i geološko skladištenje CO₂, posebno iz elektrana na fosilna goriva i određenih industrijskih sektora i podsektora, uključujući i one u trećim zemljama;

- (f) poticanje prijelaza na prijevozna sredstva s niskim emisijama i na javne oblike prijevoza;

- (g) financiranje istraživanja i razvoja u području energetske učinkovitosti i čistih tehnologija u sektorima na koje se odnosi ova Direktiva;

▼ M9

- (h) mjere namijenjene za poboljšanje energetske učinkovitosti, sustava centralnog grijanja i izolacije ili za osiguravanje financijske potpore za rješavanje socijalnih aspekata u kućanstvima s nižim i srednjim primanjima;

▼ M4

- (i) za pokrivanje administrativnih troškova upravljanja ► **M9** EU sustavom trgovanja emisijama ◄;

▼ M9

- (j) za financiranje mjera u području klime u osjetljivim trećim zemljama, uključujući prilagodbu na utjecaje klimatskih promjena;

- (k) za promicanje osposobljavanja i preraspodjele radnika kako bi se u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima doprinijelo pravednom prijelazu na gospodarstvo s niskim emisijama ugljika, posebice u regijama najjače zahvaćenim tranzicijom radnih mjesta.

▼ **M4**

Smatra se da su države članice ispunile odredbe ovog stavka ako imaju i provode fiskalnu politiku ili politiku financijskih potpora koja posebno uključuje zemlje u razvoju ili domaću regulatornu politiku koja podržava davanje financijskih potpora, uspostavljenih u smislu prvoga stavka, u vrijednosti jednakoj iznosu od najmanje 50 % prihoda dobivenih od dražbovne prodaje emisijskih jedinica iz stavka 2., uključujući i sve prihode iz dražbovne prodaje iz stavka 2. točaka (b) i (c).

Države članice obavješćuju Komisiju o korištenju navedenih prihoda i mjerama poduzetima u skladu s ovim stavkom u svojim izvješćima koja dostavljaju u skladu s Odlukom br. 280/2004/EZ.

▼ **M9**

4. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive u pogledu vremenskog rasporeda, upravljanja i drugih aspekata dražbovne prodaje kako bi osigurala njezino provođenje na otvoren, transparentan, usklađen i nediskriminirajući način. U tu svrhu taj postupak mora biti predvidljiv, posebno u pogledu vremenskog rasporeda i redoslijeda dražbi te procijenjenih količina emisijskih jedinica koje se trebaju staviti na raspolaganje.

Tim se delegiranim aktima osigurava da su dražbe organizirane tako da se osigura da:

- (a) operateri, a posebno mala i srednja poduzeća obuhvaćena EU sustavom trgovanja emisijama, imaju potpuni, pravedan i jednak pristup;
- (b) svi sudionici istodobno imaju pristup istim informacijama i da sudionici ne narušavaju odvijanje dražbi;
- (c) organizacija dražbi i sudjelovanje na njima budu troškovno učinkoviti i da se izbjegavaju neopravdani administrativni troškovi; i
- (d) emisijske jedinice budu dostupne malim emiterima.

▼ **M4**

Države članice izvješćuju o pravilnoj provedbi pravila o dražbovnoj prodaji, posebno s obzirom na pravednost i otvorenost pristupa, transparentnost, formiranje cijena te tehničke i operativne aspekte. Izvješća se predaju u roku od mjesec dana od predmetne dražbe i objavljuju na internetskoj stranici Komisije.

5. Komisija nadzire funkcioniranje europskog tržišta ugljika. ► **M9** Svake godine Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o funkcioniranju tržišta ugljika i o drugim relevantnim klimatskim i energetske politikama, uključujući odvijanje dražbovnih prodaja, likvidnost i količine kojima se trguje, te u njemu sažima podatke o financijskim mjerama iz članka 10.a stavka 6. koje su dostavile države članice. ◀ Prema potrebi države članice osiguravaju da se sve relevantne informacije dostave Komisiji najmanje dva mjeseca prije nego Komisija usvoji izvješće.

▼ **M4***Članak 10.a***Prijelazna pravila na razini ►M9 Unije ◄ o usklađenoj dodjeli besplatnih emisijskih jedinica**▼ **M9**

1. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive u pogledu potpuno usklađenih pravila na razini Unije za dodjelu emisijskih jedinica iz stavaka 4., 5., 7. i 19. ovog članka.

▼ **M4**

U okviru mjera iz prvog podstavka utvrđuju se, koliko to bude moguće, ex-ante referentne vrijednosti na razini ►M9 Unije ◄ kako bi se osiguralo da se dodjela odvija na način koji potiče smanjivanje emisija stakleničkih plinova i energetske učinkovite tehnike, uzimajući u obzir najučinkovitije tehnike, nadomjesne, alternativne proizvodne procese, visoko učinkovitu kogeneraciju, učinkovito obnavljanje energije iz otpadnih plinova, korištenje biomase te hvatanje i skladištenje CO₂ gdje postoje odgovarajući objekti i oprema, a ne potiču povećavanje emisija. Besplatne emisijske jedinice ne dodjeljuju se ni za kakve oblike proizvodnje električne energije, osim u slučajevima koji pripadaju članku 10.c i za električnu energiju proizvedenu od otpadnih plinova.

U načelu se za svaki sektor i podsektor izračunavaju referentne vrijednosti za proizvod, a ne za ulazne sirovine kako bi se u svakom proizvodnom postupku predmetnog sektora ili podsektora maksimalno povećala smanjenja emisija stakleničkih plinova i uštede zbog energetske učinkovitosti.

Pri utvrđivanju načela za određivanje ex-ante referentnih vrijednosti u pojedinačnim sektorima i podsektorima Komisija se savjetuje s relevantnim zainteresiranim stranama, uključujući i predmetne sektore i podsektore.

Kad ►M9 Unija ◄ odobri neki međunarodni sporazum o klimatskim promjenama koji dovodi do obveznog smanjivanja emisija stakleničkih plinova, usporedivih s onima u ►M9 Uniji ◄, Komisija preispituje te mjere kako bi osigurala da se besplatne emisijske jedinice dodjeljuju samo u slučajevima kad je to potpuno opravdano u svjetlu toga sporazuma.

2. Početna točka pri definiranju načela za utvrđivanje ex-ante referentnih vrijednosti u pojedinačnim sektorima ili podsektorima mora biti prosječni učinak 10 % najučinkovitijih postrojenja u predmetnom sektoru ili podsektoru u okviru ►M9 Unije ◄ u razdoblju 2007.-2008. godine. Komisija se pritom savjetuje s relevantnim zainteresiranim stranama, uključujući i predmetne sektore i podsektore.

►M9 Akti ◄ sukladni člancima 14. i 15. utvrđuju usklađena pravila o praćenju, izvješćivanju i verificiranju emisija stakleničkih plinova povezanih s proizvodnjom u svrhu utvrđivanja ex-ante referentnih vrijednosti.

▼ **M9**

Komisija donosi provedbene akte u svrhu utvrđivanja revidiranih referentnih vrijednosti za besplatnu dodjelu emisijskih jedinica. Ti akti moraju biti usklađeni s delegiranim aktima donesenima na temelju stavka 1. ovog članka i usklađeni sa sljedećim:

▼ **M9**

- (a) Za razdoblje od 2021. do 2025. referentne vrijednosti utvrđuju se na temelju informacija dostavljenih u skladu s člankom 11. za 2016. i 2017. Na temelju usporedbe tih referentnih vrijednosti s referentnim vrijednostima iz Odluke Komisije 2011/278/EU ⁽¹⁾, kako je donesena 27. travnja 2011., Komisija utvrđuje godišnju stopu smanjenja za svaku referentnu vrijednost i primjenjuje je na referentne vrijednosti primjenjive u razdoblju od 2013. do 2020. za svaku godinu između 2008. i 2023., kako bi utvrdila referentne vrijednosti za razdoblje od 2021. do 2025.
- (b) Ako godišnja stopa smanjenja premašuje 1,6 % ili je niža od 0,2 %, referentne vrijednosti za razdoblje od 2021. do 2025. jesu referentne vrijednosti primjenjive u razdoblju od 2013. do 2020., umanjene za onu od tih dviju postotnih stopa koja je relevantna, za svaku godinu između 2008. i 2023.
- (c) Za razdoblje od 2026. do 2030. referentne vrijednosti utvrđuju se na način propisan u točkama (a) i (b) na temelju informacija dostavljenih u skladu s člankom 11. za 2021. i 2022. te na temelju primjene godišnje stope smanjenja za svaku godinu između 2008. i 2028.

Odstupajući u pogledu referentnih vrijednosti za arome, vodik i sintetički plin, te referentne vrijednosti prilagođavaju se za isti postotak kao i referentne vrijednosti za rafinerije kako bi se osigurali jednaki uvjeti za proizvođače tih proizvoda.

Provedbeni akti iz trećeg podstavka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

Kako bi se promicala učinkovita uporaba energije iz otpadnih plinova, za razdoblje iz trećeg podstavka točke (b) referentna vrijednost za topli metal, koja se uglavnom odnosi na otpadne plinove, ažurira se godišnjom stopom smanjenja od 0,2 %.

▼ **M4**

- 3. Na temelju stavaka 4. i 8. i neovisno o članku 10.c besplatne se emisijske jedinice ne dodjeljuju proizvođačima električne energije, odnosno operaterima postrojenja za hvatanje CO₂, cjevovoda za prijenos CO₂ ili lokacija za skladištenje CO₂.

▼ **M9**

- 4. Besplatne emisijske jedinice dodjeljuju se za centralno grijanje, kao i za visokoučinkovitu kogeneraciju, kako je definirana Direktivom 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, za ekonomski opravdanu potražnju u vezi s proizvodnjom energije za grijanje ili hlađenje. U svakoj godini nakon 2013. ukupna količina emisijskih jedinica dodijeljenih tim postrojenjima za proizvodnju toplinske energije prilagođava se primjenom linearnog faktora iz članka 9. ove Direktive, izuzev za bilo koju godinu u kojoj se navedene dodijeljene emisijske jedinice prilagođavaju na ujednačen način u skladu sa stavkom 5. ovog članka.

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2011/278/EU od 27. travnja 2011. o utvrđivanju prijelaznih propisa na razini Unije za usklađenu besplatnu dodjelu emisijskih jedinica na temelju članka 10.a Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 130, 17.5.2011., str. 1.).

⁽²⁾ Direktiva 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetske učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ (SL L 315, 14.11.2012., str. 1.).

▼M9

5. Kako bi se poštovao udio za prodaju na dražbi utvrđen u članku 10., za svaku godinu u kojoj zbroj besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica ne dosegne maksimalni iznos kojim se poštuje udio za prodaju na dražbi, preostala količina emisijskih jedinica do tog iznosa upotrebljava se za sprečavanje ili ograničavanje smanjenja količine besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica kako bi se poštovao udio za prodaju na dražbi u sljedećim godinama. Ako je, međutim, maksimalni iznos dosegnut, besplatna dodjela emisijskih jedinica prilagođava se na odgovarajući način. Svaka takva prilagodba obavlja se na ujednačen način.

5.a Odstupajući od stavka 5., dodatan iznos od najviše 3 % ukupne količine emisijskih jedinica upotrebljava se, u potrebnoj mjeri, za povećanje maksimalnog iznosa koji je raspoloživ u skladu sa stavkom 5.

5.b Ako je za povećanje maksimalnog iznosa koji je raspoloživ u skladu sa stavkom 5. potrebno manje od 3 % ukupne količine emisijskih jedinica:

- za povećanje količine emisijskih jedinica raspoloživih za potporu inovacijama u skladu s člankom 10.a stavkom 8. upotrebljava se najviše 50 milijuna emisijskih jedinica; i
- za povećanje količine emisijskih jedinica raspoloživih za modernizaciju energetske sustava određenih država članica u skladu s člankom 10.d upotrebljava se najviše 0,5 % ukupne količine emisijskih jedinica.

6. Države članice trebale bi donijeti financijske mjere u skladu s drugim i četvrtim podstavkom u korist sektora ili podsektora koji su izloženi stvarnom riziku od istjecanja ugljika zbog znatnih neizravnih troškova stvarno nastalih zbog troškova emisija stakleničkih plinova ugrađenih u cijene električne energije, uz uvjet da su takve financijske mjere u skladu s pravilima o državnim potporama, osobito u smislu da se njima ne uzrokuju neopravdana narušavanja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu. Ako iznos koji je raspoloživ za takve financijske mjere premašuje 25 % prihoda ostvarenih dražbama emisijskih jedinica, dotična država članica navodi razloge za premašivanje tog iznosa.

Države članice ujedno nastoje za financijske mjere iz prvog podstavka upotrijebiti najviše 25 % prihoda ostvarenih dražbama emisijskih jedinica. U roku od tri mjeseca nakon isteka svake godine države članice koje su donijele takve financijske mjere objavljuju, u lako dostupnom obliku, ukupan iznos nadoknada dodijeljenih po sektorima i podsektorima. Od 2018., u svakoj godini u kojoj država članica za te potrebe upotrebljava više od 25 % prihoda ostvarenih dražbama emisijskih jedinica, ona objavljuje izvješće u kojem se navode razlozi za premašivanje tog iznosa. U izvješću se navode relevantne informacije o cijenama električne energije za velike industrijske potrošače koji ostvaruju koristi od tih financijskih mjera, pri čemu se ne dovode u pitanje zahtjevi u vezi sa zaštitom povjerljivih informacija. Izvješće ujedno sadržava informacije o tome jesu li razmotrene druge mjere u svrhu održiva srednjoročnog do dugoročnog smanjenja neizravnih troškova ugljika.

U izvješću iz članka 10. stavka 5. Komisija navodi, među ostalim, procjenu učinaka takvih financijskih mjera na unutarnje tržište i, prema potrebi, daje preporuke za eventualne mjere koje mogu biti potrebne na temelju te procjene.

▼ **M9**

Te mjere moraju biti takve da se njima osigurava odgovarajuća zaštita od rizika od istjecanja ugljika na temelju *ex ante* referentnih vrijednosti za neizravne emisije CO₂ po jedinici proizvodnje. Te *ex-ante* referentne vrijednosti za određeni sektor ili podsektor izračunavaju se kao produkt potrošnje električne energije po jedinici proizvodnje, koja odgovara najučinkovitijim raspoloživim tehnologijama, i emisija CO₂ iz relevantne kombinacije proizvodnje električne energije.

▼ **M4**

7. ► **M9** Emisijske jedinice iz maksimalnog iznosa iz stavka 5. ovog članka koje nisu besplatno dodijeljene do 2020. izdvajaju se za nove sudionike, zajedno s 200 milijuna emisijskih jedinica stavljenih u rezervu za stabilnost tržišta u skladu s člankom 1. stavkom 3. Odluke (EU) 2015/1814. Od izdvojenih emisijskih jedinica, najviše 200 milijuna vraća se u rezervu za stabilnost tržišta na kraju razdoblja od 2021. do 2030. ako u tom razdoblju nisu dodijeljene.

Emisijske jedinice koje na temelju stavaka 19. i 20. nisu dodijeljene postrojenjima dodaju se od 2021. količini emisijskih jedinica izdvojenih u skladu s prvom rečenicom prvog podstavka ovog stavka. ◀

Količine dodijeljenih emisijskih jedinica prilagođavaju se uz primjenu linearnog faktora iz članka 9.

Novim sudionicima ne dodjeljuju se emisijske jedinice ni za kakvu proizvodnju električne energije.

▼ **M9**▼ **M4**

8. ► **M9** 325 milijuna emisijskih jedinica od količine koja bi se inače mogla besplatno dodijeliti u skladu s ovim člankom te 75 milijuna emisijskih jedinica od količine koja bi se inače mogla prodati na dražbi u skladu s člankom 10. stavljaju se na raspolaganje za potporu inovacijama u području tehnologija i postupaka s niskim emisijama ugljika u sektorima navedenima u Prilogu I., uključujući hvatanje i upotrebu ugljika sigurne za okoliš („CCU”) kojima se znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena, kao i proizvodima kojima se zamjenjuju proizvodi s visokom razinom emisija ugljika proizvedeni u sektorima navedenima u Prilogu I., te za poticanje izgradnje i funkcioniranja projekata čiji je cilj hvatanje i geološko skladištenje („CCS”) CO₂ sigurno za okoliš te inovativnih tehnologija za obnovljive izvore i pohranu energije; na geografski uravnoteženo razmještenim lokacijama unutar područja Unije („inovacijski fond”). Projekti u svim državama članicama, uključujući male projekte, prihvatljivi su.

Osim toga, 50 milijuna nedodijeljenih emisijskih jedinica iz rezerve za stabilnost tržišta služe kao dopuna svih preostalih prihoda od 300 milijuna emisijskih jedinica, koje su raspoložive u razdoblju od 2013. do 2020. u skladu s Odlukom Komisije 2010/670/EU ⁽¹⁾, te se pravodobno koriste za potporu inovacijama kako je navedeno u prvom podstavku.

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2010/670/EU od 3. studenoga 2010. o kriterijima i mjerama financiranja komercijalnih demonstracijskih projekata čiji je cilj ekološki sigurno hvatanje i geološko skladištenje CO₂ te demonstracijskih projekata za inovacijske tehnologije na području obnovljivih izvora energije u okviru sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Unije uspostavljenog Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 290, 6.11.2010., str. 39.).

▼ **M4**

Projekti se odabiru na temelju objektivnih i transparentnih kriterija, pri čemu se, ako je to relevantno, ima u vidu mjera kojom se tim projektima doprinosi smanjenju emisija znatno ispod referentnih vrijednosti iz stavka 2. Projekti moraju imati potencijal za raširenu primjenu ili za znatno smanjenje troškova prijelaza na gospodarstvo s niskom razinom emisije ugljika u dotičnim sektorima. Projektima koji uključuju hvatanje i upotrebu ugljika sigurne za okoliš osigurava se neto smanjenje emisija, izbjegavanje CO₂ ili njegovo trajno skladištenje. Potpora se pruža tehnologijama koje nisu još komercijalno dostupne, ali predstavljaju revolucionarna rješenja ili su dovoljno zrele za demonstraciju u pred-komercijalnoj fazi. Potpora može iznositi do 60 % relevantnih troškova projekata, od čega do 40 % ne treba ovisiti o verificiranom izbjegavanju emisija stakleničkih plinova pod uvjetom da su postignuti unaprijed određeni ključni ciljevi, uzimajući u obzir upotrijebljenu tehnologiju.

Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive u pogledu pravila o funkcioniranju inovacijskog fonda, uključujući postupak i kriterije odabira. ◀

Dio emisijskih jedinica odvaja se za projekte koji ispunjavaju kriterije iz trećeg podstavka. Potpora za te projekte daje se preko država članica, kao dopuna u okviru sufinanciranja koje u većoj mjeri snosi operater postrojenja. Može ih sufinancirati i predmetna država članica ili se u tu svrhu mogu koristiti neki drugi instrumenti. Ni jedan projekt po mehanizmu iz ovog stavka ne može dobiti potporu veću od 15 % od ukupnog broja emisijskih jedinica raspoloživih za tu svrhu. Te emisijske jedinice uzimaju se u obzir u skladu sa stavkom 7.

▼ **M9**

9. Grčka, čiji je bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku prema tržišnim cijenama bio niži od 60 % prosjeka Unije u 2014., prije primjene stavka 7. ovog članka, može zatražiti do 25 milijuna emisijskih jedinica iz maksimalnog iznosa iz stavka 5. ovog članka koje nisu besplatno dodijeljene do 31. prosinca 2020., u svrhu sufinanciranja do 60 % dekarbonizacije opskrbe električnom energijom otoka koji se nalaze unutar njezina državnog područja. Članak 10.d stavak 3. primjenjuje se *mutatis mutandis* na takve emisijske jedinice. Emisijske jedinice mogu se zatražiti ako se, zbog ograničena pristupa međunarodnim tržištima dužničkih vrijednosnih papira, projekt dekarbonizacije opskrbe električnom energijom grčkih otoka ne bi mogao inače ostvariti i ako Europska investicijska banka (EIB) potvrdi da je projekt financijski održiv i da se njime ostvaruju društveno-gospodarske koristi.

▼ **M4**

11. Prema članku 10.b količina emisijskih jedinica koje se 2013. godine besplatno dodjeljuju u skladu sa stavicama 4. do 7. ovog članka iznosi 80 % količine utvrđene u skladu s mjerama navedenima u stavku 1. Nakon toga broj besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica svake se godine smanjuje za jednake iznose te 2020. godine iznosi 30 % ▶ **M9** ————— ◀.

▼ **M9**

▼ **M4**

19. Besplatne emisijske jedinice ne dodjeljuju se postrojenjima koja su prestala s radom osim ako operater nadležnom tijelu dokaže da će to postrojenje nastaviti s proizvodnjom u određenom razumnom roku. Za postrojenja čija je dozvola za emisije stakleničkih plinova istekla ili je bila povučena te za postrojenja čiji rad ili ponovno započinjanje s radom tehnički nisu mogući, smatra se da su prestala s radom.

▼ **M9**

20. Razina emisijskih jedinica koje se besplatno dodjeljuju postrojenjima čije su se aktivnosti prema ocjeni na temelju pomičnog prosjeka dviju godina povećale ili smanjile za više od 15 % u odnosu na razinu početno upotrijebljenu za određivanje besplatne dodjele emisijskih jedinica za relevantno razdoblje iz članka 11. stavka 1. prilagođava se na odgovarajući način. Takve se prilagodbe provode emisijskim jedinicama iz količine emisijskih jedinica izdvojenih u skladu sa stavkom 7. ovog članka ili dodavanjem emisijskih jedinica toj količini.

21. Kako bi se osigurala učinkovita, nediskriminirajuća i jedinstvena primjena prilagodbi i praga iz stavka 20. ovog članka te kako bi se izbjeglo svako nepotrebno administrativno opterećenje i spriječile manipulacije ili zlouporabe prilagodbi dodjele emisijskih jedinica, Komisija može donijeti provedbene akte kojima se dodatno utvrđuju aranžmani za prilagodbe. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

*Članak 10.b***Prijelazne mjere za potporu određenim energetske intenzivnim industrijama u slučaju istjecanja ugljika**

1. Sektori i podsektori u odnosu na koje produkt nastao množenjem intenziteta njihove trgovine s trećim zemljama, definiranog kao omjer ukupne vrijednosti izvoza u treće zemlje plus vrijednost uvoza iz trećih zemalja i ukupne veličine tržišta za Europski gospodarski prostor (godišnji promet plus ukupni uvoz iz trećih zemalja), s njihovim intenzitetom emisija, mjerenim u kgCO₂, podijeljeno s njihovom bruto dodanom vrijednošću (u eurima), premašuje 0,2 smatraju se izloženima riziku od istjecanja ugljika. Takvim sektorima i podsektorima dodjeljuju se besplatne emisijske jedinice za razdoblje do 2030. po stopi od 100 % količine utvrđene u skladu s člankom 10.a.

2. Sektori i podsektori u odnosu na koje produkt nastao množenjem intenziteta njihove trgovine s trećim zemljama intenzitetom njihovih emisija premašuje 0,15 mogu biti uključeni u skupinu iz stavka 1., pri uporabi podataka za godine od 2014. do 2016., na temelju kvalitativne procjene i sljedećih kriterija:

- (a) opsega u kojem je moguće da pojedina postrojenja u dotičnim sektorima ili podsektorima smanje razine emisija ili potrošnju električne energije;
- (b) trenutačnih ili predviđenih obilježja tržišta, uključujući, ako je to relevantno, svaku zajedničku referentnu cijenu;

▼ M9

- (c) profitnih marži kao mogućeg pokazatelja dugoročnih ulaganja ili odluka o premještanju, pri čemu se uzimaju u obzir promjene troškova proizvodnje u vezi sa smanjenjem emisija.

3. Sektori i podsektori koji ne premašuju prag iz stavka 1., ali čiji intenzitet emisija, koji je izmjeren u kgCO₂, podijeljeno s njihovom bruto dodanom vrijednosti (u eurima), premašuje 1,5, također se procjenjuju na četveroznamenkastoj razini (oznaka NACE-4). Komisija javno objavljuje rezultate te procjene.

U roku od tri mjeseca od objave iz prvog podstavka sektori i podsektori iz tog podstavka mogu zatražiti od Komisije ili kvalitativnu procjenu njihove izloženosti istjecanju ugljika na četveroznamenkastoj razini (oznaka NACE-4) ili procjenu na temelju klasifikacije robe koja se upotrebljava za statističke podatke o industrijskoj proizvodnji u Uniji na osmeroznamenkastoj razini (Prodcom). U tu svrhu sektori i podsektori dostavljaju, Unija sa zahtjevom, valjano potkrijepljene, potpune i neovisno verificirane podatke kako bi Komisiji omogućili provedbu procjene.

Ako se sektor ili podsektor odluči za procjenu na četveroznamenkastoj razini (oznaka NACE-4), može se uključiti u skupinu iz stavka 1. na temelju kriterija iz stavka 2. točaka (a), (b) i (c). Ako se sektor ili podsektor odluči za procjenu na osmeroznamenkastoj razini (Prodcom), uključuje se u skupinu iz stavka 1. pod uvjetom da je, na toj razini, premašen prag od 0,2 iz stavka 1.

Sektori i podsektori za koje se besplatna dodjela emisijskih jedinica izračunava na temelju referentnih vrijednosti iz članka 10.a stavka 2. četvrtog podstavka mogu isto tako zatražiti da budu procijenjeni u skladu s trećim podstavkom ovog stavka.

Odstupajući od stavaka 1. i 2., država članica može do 30. lipnja 2018. zatražiti razmatranje uključivanja u skupinu iz stavka 1. sektora ili podsektora navedenog u Prilogu Odluci Komisije 2014/746/EU ⁽¹⁾ u pogledu klasifikacija na šesteroznamenkastoj ili osmeroznamenkastoj razini (Prodcom). Svaki takav zahtjev razmatra se samo ako je država članica koja podnosi zahtjev utvrdila da je primjena tog odstupanja opravdana na temelju valjano obrazloženih, potpunih, verificiranih i revidiranih podataka za zadnjih pet godina koje je dostavio dotičan sektor ili podsektor te je svoj zahtjev popratila svim relevantnim informacijama. Na temelju tih podataka provodi se uključivanje dotičnog sektora ili podsektora u pogledu tih klasifikacija uz uvjet da se, unutar heterogene četveroznamenkaste razine (oznaka NACE-4), dokazalo da on ima znatno viši intenzitet trgovine i emisija na šesteroznamenkastoj ili osmeroznamenkastoj razini (Prodcom), koji premašuje prag iz stavka 1.

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2014/746/EU od 27. listopada 2014. o utvrđivanju, u skladu s Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, popisa sektora i podsektora koji se smatraju izloženima značajnom riziku od istjecanja ugljika, za razdoblje od 2015. do 2019. (SL L 308, 29.10.2014., str. 114.)

▼ **M9**

4. Za druge sektore i podsektore smatra se da mogu više troškova za emisijske jedinice ugraditi u cijene proizvoda te se njima besplatno dodjeljuje 30 % količina emisijskih jedinica utvrđenih na temelju članka 10.a. Osim ako je drukčije odlučeno u okviru preispitivanja na temelju članka 30., nakon 2026. smanjuje se u jednakim iznosima besplatna dodjela emisijskih jedinica drugim sektorima i podsektorima, uz iznimku centralnog grijanja, kako bi besplatna dodjela emisijskih jedinica dosegla razinu nula u 2030.

5. Komisija je ovlaštena do 31. prosinca 2019. donositi delegirane akte u skladu s člankom 23. za dopunu ove Direktive u pogledu određivanja sektora i podsektora za koje se procjenjuje da su izloženi riziku istjecanja ugljika, kako je navedeno u stavcima 1., 2. i 3. ovog članka, za aktivnosti na četveroznamenkastoj razini (oznaka NACE-4) u pogledu stavka 1. ovog članka, na temelju podataka dostupnih za tri zadnje kalendarske godine.

*Članak 10.c***Mogućnost prijelazne besplatne dodjele emisijskih jedinica za modernizaciju energetskega sektora**

1. Odstupajući od članka 10.a stavaka od 1. do 5. države članice čiji je BDP po stanovniku prema tržišnim cijenama (u eurima) u 2013. bio niži od 60 % prosjeka Unije mogu prijelazne besplatne emisijske jedinice dodijeliti postrojenjima za proizvodnju električne energije radi modernizacije, diversifikacije i održive transformacije energetskega sektora. Ulaganja koja dobiju potporu moraju biti usklađena s prijelazom na sigurno i održivo gospodarstvo s niskim emisijama ugljika, ciljevima okvira klimatske i energetske politike Unije do 2030. i dugoročnim ciljevima iz Pariškog sporazuma. Odstupanje predviđeno ovim stavkom prestaje 31. prosinca 2030.

2. Dotična država članica organizira natječajni postupak, koji treba provesti u jednom ili više krugova između 2021. i 2030., za projekte čiji ukupni iznos ulaganja premašuje 12,5 milijuna EUR kako bi odabrala ulaganja koja se financiraju besplatnom dodjelom emisijskih jedinica. U tom natječajnom postupku:

- (a) poštuju se načela transparentnosti, nediskriminacije, jednakog postupanja i dobrog financijskog upravljanja;
- (b) osigurava se da su prihvatljive samo prijave projekata kojima se doprinosi raznovrsnosti kombinacija energije i izvora opskrbe energijom, potrebnom restrukturiranju, unapređenju zaštite okoliša i naknadnoj ugradnji infrastrukture, čistim tehnologijama, kao što su tehnologije u području obnovljive energije, ili modernizaciji sektora proizvodnje energije, kao što je učinkovito i održivo centralno grijanje, sektoru prijenosa i distribucije energije;
- (c) za rangiranje projekata odabiru se jasni, objektivni, transparentni i nediskriminirajući kriteriji za odabir kako bi se osiguralo da se odaberu samo oni projekti:

▼ M9

- i. kojima se na temelju analize troškova i koristi osigurava pozitivna neto vrijednost u smislu smanjenja emisija i ostvaruju unaprijed utvrđena znatna smanjenja emisije CO₂, pri čemu se uzima u obzir veličina projekata;
- ii. koji su komplementarni, kojima se jasno odgovara na potrebu za obnovom i modernizacijom te kojima se ne doprinosi tržišno motiviranom rastu potražnje za energijom;
- iii. kojima se ostvaruje najbolja vrijednost za novac; i
- iv. kojima se ne doprinosi financijskoj održivosti proizvodnje električne energije koja uključuje visoki intenzitet emisija, niti se takva financijska održivost poboljšava, a niti se njima povećava ovisnost o emisijski intenzivnim fosilnim gorivima.

Odstupajući od članka 10. stavka 1. te ne dovodeći u pitanje posljednju rečenicu stavka 1. ovog članka, u slučaju da je ulaganje koje je odabrano putem natječajnog postupka otkazano ili planirani učinci nisu postignuti, namijenjene emisijske jedinice mogu se nakon isteka najmanje jedne godine upotrijebiti u jednom dodatnom krugu natječajnog postupka za financiranje drugih ulaganja.

Do 30. lipnja 2019. svaka država članica koja namjerava iskoristiti neobveznu prijelaznu besplatnu dodjelu emisijskih jedinica za modernizaciju energetskog sektora objavljuje detaljan nacionalni okvir kojim se utvrđuje natječajni postupak, uključujući planirani broj krugova iz prvog podstavka, i kriterije za odabir kako bi se mogle dostaviti primjedbe javnosti.

Ako se ulaganja čija je vrijednosti niža od 12,5 milijuna EUR trebaju podupirati besplatnom dodjelom emisijskih jedinica, a nisu odabrana u okviru natječajnog postupka iz ovog stavka, država članica odabire projekte na temelju objektivnih i transparentnih kriterija. Rezultati tog postupka odabira objavljuju se kako bi se mogle dostaviti primjedbe javnosti. Na temelju toga dotična država članica do 30. lipnja 2019. utvrđuje, objavljuje i Komisiji dostavlja popis ulaganja. Ako se unutar istog postrojenja provodi više od jednog ulaganja, ona se ocjenjuju kao cjelina kako bi se utvrdilo je li vrijednost navedenog praga od 12,5 milijuna EUR prekoračena, osim ako su ta ulaganja, neovisno, tehnički ili financijski održiva.

3. Vrijednost planiranih ulaganja jednaka je najmanje tržišnoj vrijednosti besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica, uzimajući u obzir potrebu za ograničenjem izravno povezanih povećanja cijena. Tržišna je vrijednost prosjek cijene emisijskih jedinica na zajedničkoj dražbovnoj platformi u prethodnoj kalendarskoj godini. Besplatnom dodjelom emisijskih jedinica može se pružiti potpora za najviše 70 % relevantnih troškova ulaganja, pod uvjetom da privatni pravni subjekti financiraju ostatak troškova.

4. Prijelazne besplatno dodijeljene emisijske jedinice oduzimaju se od količine emisijskih jedinica koju bi država članica inače prodala na dražbi. Ukupna količina besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica ne smije biti veća od 40 % količine emisijskih jedinica koju će na temelju članka 10. stavka 2. točke (a) dotična država članica primiti u razdoblju od 2021. do 2030. raspoređeno u jednake godišnje količine tijekom tog razdoblja.

▼ **M9**

5. Ako se na temelju članka 10.d stavka 4. država članica koristi emisijskim jedinicama koje su raspodijeljene za potrebe solidarnosti, rasta i međusobne povezanosti unutar Unije u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (b), ta država članica, odstupajući od stavka 4. ovog članka, za prijelaznu besplatnu dodjelu emisijskih jedinica može upotrijebiti ukupnu količinu od najviše 60 % emisijskih jedinica koje je primila u razdoblju od 2021. do 2030. na temelju članka 10. stavka 2. točke (a), koristeći se odgovarajućim iznosom emisijskih jedinica koje su raspodijeljene u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (b).

Sve emisijske jedinice koje do 2020. nisu dodijeljene u skladu s ovim člankom mogu se tijekom razdoblja od 2021. do 2030. dodijeliti za ulaganja odabrana natječajnim postupkom iz stavka 2., osim ako dotična država članica do 30. rujna 2019. obavijesti Komisiju da u razdoblju od 2021. do 2030. ne namjerava dodijeliti sve te emisijske jedinice ili njihov dio te o količini emisijskih jedinica koje bi umjesto toga trebalo prodati na dražbi u 2020. Ako su takve emisijske jedinice dodijeljene u razdoblju od 2021. do 2030., odgovarajući iznos emisijskih jedinica uzima se u obzir pri primjeni ograničenja od 60 % utvrđenog u prvom podstavku ovog stavka.

6. Emisijske jedinice dodjeljuju se operaterima uz uvjet da se dokaže da je ulaganje, odabrano u skladu s pravilima natječajnog postupka, provedeno. Ako je zbog ulaganja došlo do povećanja kapaciteta za proizvodnju električne energije, dotični operater ujedno dokazuje da je do početka uporabe dodatnog kapaciteta on sam ili drugi povezani operater iz uporabe povukao odgovarajuću količinu emisijski intenzivnijih kapaciteta za proizvodnju električne energije.

7. Države članice zahtijevaju od proizvođača električne energije i operatera mreže koji ostvaruju koristi da ih do 28. veljače svake godine izvijeste o provedbi odabranih ulaganja, među ostalim o saldu besplatnih emisijskih jedinica i nastalih rashoda ulaganja te o vrsti ulaganja kojima je dana potpora. Države članice o tome dostavljaju izvješća Komisiji, a Komisija ta izvješća objavljuje.

Članak 10.d

Modernizacijski fond

1. Za razdoblje od 2021. do 2030. uspostavlja se fond za potporu ulaganjima koje predlože države članice korisnice, uključujući financiranje projekata malih ulaganja, za modernizaciju energetske sustava i poboljšanje energetske učinkovitosti u državama članicama čiji je BDP po stanovniku prema tržišnim cijenama niži od 60 % prosjeka Unije u 2013. („Modernizacijski fond”). Modernizacijski fond financira se dražbama emisijskih jedinica kako je utvrđeno u članku 10.

Ulaganja koja dobiju potporu moraju biti usklađena s ciljevima ove Direktive, kao i s ciljevima okvira klimatske i energetske politike Unije do 2030. i dugoročnim ciljevima iznesenima u Pariškom sporazumu. Modernizacijski fond ne podupire postrojenja za proizvodnju

▼ M9

energije koja se služe krutim fosilnim gorivima, izuzev učinkovitih i održivih sustava centralnog grijanja u državama članicama čiji je BDP po glavi stanovnika prema tržišnim cijenama niži od 30 % prosjeka Unije u 2013., uz uvjet da se barem jednakovrijedna količina emisijskih jedinica upotrebljava za ulaganja na temelju članka 10.c koja ne uključuju kruta fosilna goriva.

2. Najmanje 70 % financijskih sredstava iz Modernizacijskog fonda upotrebljava se za potporu ulaganjima u proizvodnju i uporabu električne energije iz obnovljivih izvora, poboljšanje energetske učinkovitosti, izuzev energetske učinkovitosti vezane za proizvodnju energije pri čemu se upotrebljavaju kruta fosilna goriva, skladištenje energije i modernizaciju energetskih mreža, uključujući cjevovode za centralno grijanje, elektroenergetske prijenosne mreže i povećanje međusobnih veza između država članica, kao i za potporu pravednom prijelazu u regijama koje ovise o ugljiku u državama članicama korisnicama, kako bi se pružila potpora preraspoređivanju, prekvalifikaciji i usavršavanju radnika, obrazovanje, inicijative u vezi s traženjem posla i novoosnovana poduzeća, u dijalogu sa socijalnim partnerima. Prihvatljiva su i ulaganja u energetska učinkovitost u prometu, zgrade, poljoprivredu i gospodarenje otpadom.

3. Modernizacijski fond djeluje pod odgovornošću država članica korisnica. EIB osigurava da se emisijske jedinice prodaju na dražbi u skladu s načelima i modalitetima utvrđenima u članku 10. stavku 4. te je odgovoran za upravljanje prihodima. EIB prosljeđuje prihode državama članicama na temelju odluke Komisije o isplati, ako su te isplate za ulaganja u skladu sa stavkom 2. ovog članka ili, ako ulaganja ne potpadaju pod područja navedena u stavku 2. ovog članka, u skladu s preporukama odbora za ulaganja. Komisija svoju odluku donosi pravodobno. Prihodi se raspodjeljuju među državama članicama i prema udjelima utvrđenima u Prilogu II.b, u skladu sa stavcima od 6. do 12. ovog članka.

4. Svaka dotična država članica može upotrijebiti sve emisijske jedinice besplatno dodijeljene na temelju članka 10.c stavka 4., ili dio tih emisijskih jedinica, te količinu emisijskih jedinica raspodijeljenih za potrebe solidarnosti, rasta i međusobne povezanosti unutar Unije u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (b), ili dio te količine, u skladu s člankom 10.d, kako bi se pružila potpora ulaganjima u okviru Modernizacijskog fonda, čime se povećavaju raspodijeljena sredstva za tu državu članicu. Dotična država članica do 30. rujna 2019. obavještuje Komisiju o povezanim količinama emisijskih jedinica koje treba upotrebljavati u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (b), člankom 10.c i člankom 10.d.

5. Osniva se odbor za ulaganja za potrebe Modernizacijskog fonda. Odbor za ulaganja sastoji se od po jednog predstavnika iz svake države članice korisnice, Komisije i EIB-a, kao i od triju predstavnika koje su druge države članice izabrale na razdoblje od pet godina. Njime predsjedava predstavnik Komisije. Po jedan predstavnik iz svake države članice koja nije članica odbora za ulaganja može sudjelovati na sastancima u svojstvu promatrača.

▼ **M9**

Odbor za ulaganja djeluje na transparentan način. Sastav odbora za ulaganja, životopisi njegovih članova, kao i njihove izjave o interesima stavljaju se na raspolaganje javnosti i, prema potrebi, ažuriraju.

6. Prije nego što odluči o financiranju ulaganja iz svojeg udjela u Modernizacijskom fondu, država članica korisnica odboru za ulaganja i EIB-u predstavlja projekt ulaganja. Ako EIB potvrdi da ulaganje potpada pod područja navedena u stavku 2., država članica može pristupiti financiranju projekta ulaganja iz svojeg udjela.

Ako ulaganje u modernizaciju energetske sustava, u pogledu kojeg se predlaže financiranje sredstvima Modernizacijskog fonda, ne potpada pod područja navedena u stavku 2., odbor za ulaganja procjenjuje tehničku i financijsku održivost tog ulaganja, uključujući smanjenje emisija koje se njima postiže, te izdaje preporuku o financiranju ulaganja sredstvima Modernizacijskog fonda. Odbor za ulaganja osigurava da se svim ulaganjima koja se odnose na centralno grijanje postiže znatno poboljšanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija. Ta preporuka može sadržavati prijedloge u vezi s odgovarajućim financijskim instrumentima. Sredstvima iz Modernizacijskog fonda može se poduprijeti do 70 % relevantnih troškova ulaganja koje ne potpada pod područja navedena u stavku 2. uz uvjet da preostale troškove financiraju privatni pravni subjekti.

7. Odbor za ulaganja nastoji preporuke donijeti konsenzusom. Ako odbor za ulaganja ne može odlučiti konsenzusom unutar roka koji odredi predsjedatelj, odluku donosi običnom većinom.

Ako predstavnik EIB-a ne potvrdi financiranje ulaganja, preporuka se donosi samo ako dvotrećinska većina svih članova glasuje za njezino donošenje. U tom slučaju predstavnik države članice u kojoj se ulaganje treba odvijati i predstavnik EIB-a nemaju pravo glasovati. Ovaj podstavak ne primjenjuje se na male projekte financirane zajmovima koje daje nacionalna razvojna banka ili bespovratnim sredstvima kojima se doprinosi provedbi nacionalnog programa kojim se postižu posebni ciljevi u skladu s ciljevima Modernizacijskog fonda, uz uvjet da se u okviru tog programa ne upotrijebi više od 10 % udjela države članice iz Priloga II.b.

8. Svi akti ili preporuke EIB-a ili odbora za ulaganja doneseni na temelju stavaka 6. i 7. donose se pravodobno te se u njima navode razlozi na kojima se temelje. Takvi se akti i preporuke objavljuju.

9. Države članice korisnice odgovorne su za praćenje provedbe odabranih projekata.

10. Države članice korisnice svake godine izvješćuju Komisiju o ulaganjima koja se financiraju sredstvima Modernizacijskog fonda. Izvješće se objavljuje, a uključuje:

(a) informacije o financiranim ulaganjima po državi članici korisnici;

▼ M9

- (b) procjenu dodane vrijednosti u pogledu energetske učinkovitosti ili modernizacije energetskog sustava koja se postiže ulaganjem.

11. Odbor za ulaganja svake godine izvješćuje Komisiju o iskustvima s ocjenjivanjem ulaganja. Komisija, uzimajući u obzir nalaze odbora za ulaganja, do 31. prosinca 2024. preispituje područja za projekte iz stavka 2. te osnovu na kojoj odbor za ulaganja temelji svoje preporuke.

12. Komisija donosi provedbene akte u pogledu detaljnih pravila o funkcioniranju Modernizacijskog fonda. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

▼ M4*Članak 11.***Nacionalne provedbene mjere**

1. Svaka država članica do 30. rujna 2011. dostavlja Komisiji popis postrojenja na njezinom teritoriju na koja se odnosi ova Direktiva i emisijske jedinice koje su besplatno dodijeljene svakom postrojenju na njezinom teritoriju, izračunate u skladu s pravilima navedenima u članku 10.a stavku 1. i članku 10.c.

▼ M9

Popis postrojenja obuhvaćenih ovom Direktivom za petogodišnje razdoblje koje započinje 1. siječnja 2021. podnosi se do 30. rujna 2019., a popisi za svako sljedeće petogodišnje razdoblje dostavljaju se svakih pet godina nakon toga. Svaki popis uključuje informacije o proizvodnim aktivnostima, prijenosima topline i plinova, proizvodnji električne energije i emisijama na razini potpostrojenja tijekom pet kalendarskih godina prije njihova dostavljanja. Besplatne emisijske jedinice dodjeljuju se samo postrojenjima koja su dostavila takve informacije.

▼ M4

2. Do 28. veljače svake godine nadležna tijela izdaju količinu emisijskih jedinica koje se raspodjeljuju za tu godinu, izračunanu u skladu s člancima 10., 10.a i 10.c.

3. Države članice ne smiju izdavati besplatne emisijske jedinice iz stavka 2. postrojenjima čije je stavljanje na popis iz stavka 1. Komisija odbila.

▼ M2

POGLAVLJE IV.

ODREDBE KOJE SE ODOSE NA ZRAKOPLOVSTVO I STACIONARNA POSTROJENJA**▼ M4***Članak 11.a*

Korištenje jedinica CER i ERU iz projektnih aktivnosti u ►M9 EU sustavu trgovanja emisijama ◄ prije stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o klimatskom promjenama

1. Stavci 2. do 7. ovog članka primjenjuju se ne dovodeći u pitanje primjenu članka 28. stavaka 3. i 4.

2. Ako količina jedinica CER i ERU koje je država članica odobrila operaterima postrojenja ili operatorima zrakoplova za razdoblje od 2008. do 2012. godine nije iskorištena ili ako im je u skladu sa stavkom 8. odobreno pravo na korištenje jedinica smanjenja, oni mogu zatražiti od

▼ **M4**

nadležnog tijela da im izda emisijske jedinice koje vrijede od 2013. godine nadalje u zamjenu za jedinice CER i ERU izdane za smanjenja emisija do 2012. godine iz projekata koji po vrsti ispunjavaju uvjete za njihovo korištenje u okviru ►**M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ tijekom razdoblja od 2008. do 2012. godine.

Do 31. ožujka 2015. nadležno tijelo takve zamjene obavlja na zahtjev.

3. Ako količine jedinica CER i ERU koje su države članice odobrile operaterima postrojenja ili operatorima zrakoplova za korištenje u razdoblju od 2008. do 2012. ne budu iskorištene u potpunosti ili ako im je u skladu sa stavkom 8. odobreno pravo na korištenje jedinica emisija, nadležna im tijela odobravaju da jedinice CER i ERU iz projekata registriranih prije 2013., koji su bili izdani za smanjenja emisija od 2013. nadalje, zamijene za emisijske jedinice koje vrijede od 2013. nadalje.

Prvi podstavak vrijedi za jedinice CER i ERU za sve vrste projekata koji ispunjavaju uvjete za korištenje u okviru ►**M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ tijekom razdoblja od 2008. do 2012. godine.

4. Ako količine jedinica CER i ERU koje su države članice odobrile operaterima postrojenja ili operatorima zrakoplova za korištenje u razdoblju od 2008. do 2012. ne budu iskorištene u potpunosti ili ako je u skladu sa stavkom 8. odobreno pravo na korištenje jedinica emisija, nadležna im tijela odobravaju da jedinice CER izdane za smanjenja emisija od 2013. godine nadalje zamijene za emisijske jedinice iz novih projekata koji budu započeti od 2013. godine nadalje u najmanje razvijenim zemljama (LDC).

Prvi podstavak primjenjuje se na jedinice CER za sve vrste projekata koji su ispunili uvjete za njihovo korištenje u ►**M9** EU sustavu trgovanja emisijama ◀ za razdoblje od 2008. do 2012., sve dok te zemlje ne ratificiraju relevantni sporazum sa ►**M9** Unijom ◀ ili do 2020., već prema tome što od toga bude prije.

5. Ako količine jedinica CER i ERU koje su države članice odobrile operaterima postrojenja ili operatorima zrakoplova za korištenje u razdoblju od 2008. do 2012. ne budu iskorištene u potpunosti ili ako je u skladu sa stavkom 8. odobreno pravo na korištenje jedinica emisija i u slučaju da pregovori o međunarodnom sporazumu o klimatskim promjenama ne budu zaključeni do 31. prosinca 2009., jedinice emisija iz projekata ili drugih aktivnosti vezanih uz smanjivanje emisija mogu se koristiti u okviru ►**M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ u skladu sa sporazumima sklopljenima s trećim zemljama, u kojima su navedene količine jedinica za korištenje. U skladu s takvim sporazumima operateri mogu koristiti jedinice emisija iz projektnih aktivnosti u tim trećim zemljama kako bi ispunili svoje obveze u okviru ►**M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀.

6. U sporazumima navedenima u stavku 5. mora se predvidjeti korištenje jedinica emisija u ►**M9** EU sustavu trgovanja emisijama ◀ iz projekata koji ispunjavaju uvjete za korištenje u ►**M9** EU sustavu trgovanja emisijama ◀ tijekom razdoblja od 2008. do 2012., uključujući tehnologije koje koriste obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost, i koji promiču prijenos tehnologija i održivi razvoj. Takvim se sporazumom isto tako može utvrditi korištenje jedinica emisija iz projekata u kojima je korištena osnovica ispod razine besplatne dodjele emisijskih jedinica u okviru mjera iz članka 10.a ili ispod razina koje zahtijeva zakonodavstvo ►**M9** Unije ◀.

▼ **M4**

7. Nakon postizanja međunarodnog sporazuma o klimatskim promjenama od 1. siječnja 2013. u ► **M9** EU sustav trgovanja emisijama ◄ prihvaćaju se samo jedinice emisija iz projekata iz trećih zemalja koje su ratificirale sporazum.

▼ **M9**▼ **M1***Članak 11.b***Projektne aktivnosti**

1. Države članice poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale da referentne vrijednosti za usporedbu projektnih aktivnosti, prema definicijama iz naknadnih odluka usvojenih na temelju UNFCCC-a ili Kyotskog protokola, koje se poduzimaju u državama koje su s Unijom potpisale Ugovor o pristupanju budu u potpunosti usklađene s pravnom stečevinom, uključujući privremena odstupanja navedena u Ugovoru o pristupanju.

▼ **M4**

► **M9** Unija ◄ i njezine države članice odobravaju projektne aktivnosti samo ako svi sudionici u projektu imaju sjedište u zemlji koja je sklopila međunarodni sporazum u vezi s takvim projektima, odnosno u zemlji, ili saveznom ili regionalnom entitetu koji je povezan sa ► **M9** EU sustavom trgovanja emisijama ◄ u skladu s člankom 25.

▼ **M1**

2. Osim prema odredbama iz stavaka 3. i 4., države članice koje su domaćini projektnih aktivnosti osiguravaju da se jedinice ERU i CER ne izdaju za smanjenja ili ograničenja emisija stakleničkih plinova iz ► **M2** aktivnosti koje su obuhvaćene ◄ ovom Direktivom.

3. Do 31. prosinca 2012., za aktivnosti projektnih mehanizama zajedničke provedbe (JI) i čistoga razvoja (CDM) kojima se emisije postrojenja koja su obuhvaćena ovom Direktivom smanjuju ili ograničavaju neposredno, jedinice ERU i CER moguće je izdati samo ako se za to postrojenje poništi jednak broj emisijskih jedinica.

4. Do 31. prosinca 2012., za aktivnosti projektnih mehanizama zajedničke provedbe (JI) i čistoga razvoja (CDM) kojima se razina emisije postrojenja koja su obuhvaćena ovom Direktivom posredno smanjuje ili ograničava, jedinice ERU i CER moguće je izdati samo ako se u nacionalnom registru te države članice poništi jednak broj emisijskih jedinica koje proizlaze iz jedinica ERU ili CER.

5. Država članica koja ovlasti privatna ili javna tijela za sudjelovanje u projektnim aktivnostima, ostaje odgovorna za ispunjavanje svojih obveza prema Konvenciji i Kyotskom protokolu i osigurava da to sudjelovanje bude usklađeno s relevantnim smjernicama, modalitetima i postupcima koji su usvojeni prema UNFCCC ili Kyotskom protokolu.

6. Kad se radi o projektnim aktivnostima proizvodnje hidro-električne energije kapaciteta preko 20 MW, kod odobravanja takvih projekata, države članice osiguravaju da će se tijekom odvijanja tih projektnih aktivnosti poštovati relevantni međunarodni kriteriji i smjernice, uključujući i one sadržane u izvješću iz studenoga 2000. Svjetske komisije za brane pod naslovom „Brane i razvoj – novi okvir za donošenje odluka”.

▼ **M9**

▼ **B**

Članak 12.

Prijenos, predaja i poništavanje emisijskih jedinica

1. Države članice osiguravaju da se emisijske jedinice mogu prenositi između:

- a) osoba unutar ► **M9** Unije ◄;
- b) osoba unutar ► **M9** Unije ◄ i osoba u trećim zemljama, ako su takve emisijske jedinice priznate u skladu s postupkom iz članka 25. bez drugih ograničenja osim onih koje sadrži ova Direktiva ili koja su donesena na temelju njezinih odredbi.

▼ **M4**

1.a. Komisija do 31. prosinca 2010. ispituje je li tržište emisijskih jedinica dovoljno zaštićeno od nezakonite kupoprodaje na temelju povlaštenih informacija i manipulacije tržišta te prema potrebi daje prijedloge u pogledu osiguravanja takve zaštite. Relevantne odredbe Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o nezakonitoj kupoprodaji dionica i manipuliranju tržištem (zlouporabi tržišta) ⁽¹⁾ mogu se primjenjivati sa svim odgovarajućim prilagodbama potrebnima za njihovo korištenje u robnoj trgovini.

▼ **B**

2. Države članice osiguravaju da emisijske jedinice koje je izdalo nadležno tijelo druge države članice budu priznate u svrhu ► **M2** ispunjavanja obveza operatora zrakoplova u skladu sa stavkom 2.a ili ◄ ispunjavanja obveza operatora iz stavka 3.

▼ **M2**

2.a. Nadležne države članice osiguravaju da do 30. travnja svake godine svaki operator zrakoplova preda broj emisijskih jedinica jednak ukupnim emisijama u prethodnoj kalendarskoj godini iz zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I. koje obavlja taj operator, verificiranim u skladu s člankom 15. Države članice moraju se pobrinuti da emisijske jedinice predane u skladu s ovim stavkom budu nakon toga poništene.

▼ **M8**

3. Za razdoblje do 31. prosinca 2020. države članice osiguravaju da do 30. travnja svake godine operator svakog postrojenja preda broj emisijskih jedinica, osim onih izdanih u skladu s poglavljem II., jednak ukupnim emisijama u prethodnoj kalendarskoj godini iz tog postrojenja, verificiranih u skladu s člankom 15., te da te emisijske jedinice nakon toga budu poništene. Za razdoblje koje počinje od 1. siječnja 2021. države članice osiguravaju da do 30. travnja svake godine operator svakog postrojenja preda broj emisijskih jedinica jednak ukupnim emisijama u prethodnoj kalendarskoj godini iz tog postrojenja, verificiranih u skladu s člankom 15., te da te emisijske jedinice nakon toga budu poništene, podložno preispitivanju iz članka 28.b.

3.-a Kada je to potrebno i sve dok je to potrebno, kako bi se zaštitio okolišni integritet EU sustava trgovanja emisijama, operatorima zrakoplova i drugim subjektima u EU sustavu trgovanja emisijama zabranjuje

⁽¹⁾ SL L 96, 12.4.2003., str. 16.

▼ M8

se uporaba emisijskih jedinica koje je izdala država članica, a za koje obveze za operatore zrakoplova i druge subjekte istječu. Pravni akt iz članka 19. uključuje mjere potrebne u slučajevima iz ovog stavka.

▼ M4

3.a. Obveza predaje emisijskih jedinica ne odnosi se na emisije koje su verificirane kao uhvaćene i transportirane u prostor za stalno skladištenje, za koji postoji važeća dozvola u skladu s Direktivom 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o geološkom skladištenju ugljikovog dioksida ⁽¹⁾.

▼ B

4. Države članice poduzimaju potrebne korake da bi osigurale da emisijske jedinice u bilo koje vrijeme budu poništene na zahtjev osobe koja ih posjeduje. ► **M9** U slučaju zatvaranja kapaciteta za proizvodnju električne energije na njihovom državnom području zbog dodatnih nacionalnih mjera, države članice mogu poništiti emisijske jedinice iz ukupne količine emisijskih jedinica, koje namjeravaju prodati na dražbi, iz članka 10. stavka 2. do iznosa koji odgovara prosjeku verificiranih emisija dotičnog postrojenja tijekom petogodišnjeg razdoblja koje prethodi zatvaranju. Dotična država članica obavješćuje Komisiju o takvoj namjeri poništavanja u skladu s delegiranim aktima donesenima na temelju članka 10. stavka 4. ◀

▼ M4

5. Stavci 1. i 2. primjenjuju se ne dovodeći u pitanje članak 10.c.

▼ M9*Članak 13.***Valjanost emisijskih jedinica**

Emisijske jedinice, koje se izdaju od 1. siječnja 2013. nadalje, vrijede neograničeno. Emisijske jedinice, koje se izdaju od 1. siječnja 2021. nadalje, uključuju naznaku o tome u kojem su desetogodišnjem razdoblju od 1. siječnja 2021. nadalje izdane te su valjane za emisije od prve godine tog razdoblja nadalje.

▼ M4*Članak 14.***Praćenje i izvješćivanje o emisijama****▼ M9**

1. Komisija donosi provedbene akte o detaljnim aranžmanima za praćenje emisija i izvješćivanje o njima, i, ako je to relevantno, o podacima o aktivnostima, koje proizlaze iz aktivnosti navedenih u Prilogu I., za praćenje i dostavu podataka o tonskim kilometrima za potrebu primjene u skladu s člankom 3.e ili 3.f, koja se temelji na načelima praćenja i izvješćivanja utvrđenima u Prilogu IV. i zahtjevima utvrđenima u stavku 2. ovog članka. U tim provedbenim aktima ujedno se navodi potencijal za globalno zagrijavanje svakog stakleničkog plina u okviru zahtjeva za praćenje emisija tog plina i izvješćivanje o njima.

Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

⁽¹⁾ SL L 140, 5.6.2009., str. 114.

▼ **M4**

2. U ►**M9** aktima ◀ iz stavka 1. uzimaju se u obzir najtočniji i najnoviji raspoloživi znanstveni dokazi, posebno oni od strane IPCC-a, a mogu se navesti i zahtjevi za operatere u pogledu izvješćivanja o emisijama vezanima uz proizvodnju robe u energetske intenzivnim industrijama koje mogu podlijegati međunarodnom tržišnom natjecanju. U tim ►**M9** aktima ◀ može se isto tako zahtijevati da te informacije podliježu nezavisnoj verifikaciji.

Ti zahtjevi mogu uključivati izvješćivanje o razinama emisija pri proizvodnji električne energije, na koje se primjenjuje ►**M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀ povezan s proizvodnjom takve robe.

3. Države članice moraju osigurati da svaki operater postrojenja ili operator zrakoplova prati i nadležno tijelo izvješćuje o emisijama ispuštenim tijekom svake kalendarske godine iz predmetnog postrojenja, odnosno od 1. siječnja 2010., iz zrakoplova kojima upravlja, po isteku te godine, u skladu s ►**M9** aktima ◀ navedenim u stavku 1.

4. ►**M9** Akti ◀ navedeni u stavku 1. mogu uključivati zahtjeve u pogledu korištenja automatiziranih sustava i oblika razmjene podataka radi usklađivanja komunikacije vezane uz planove praćenja, godišnja izvješća o emisijama i djelatnostima u vezi s verifikacijom između operatera, verifikatora i nadležnih tijela.

▼ **M2***Članak 15.*▼ **M4****Verifikacija i akreditacija**▼ **M2**

Države članice osiguravaju da izvješća koja podnesu operateri i operateri zrakoplova u skladu s člankom 14. stavkom 3. budu verificirane u skladu s kriterijima utvrđenima u Prilogu V. i svim detaljnim odredbama koje Komisija donese u skladu s ovim člankom te da nadležno tijelo bude o tome obaviješteno.

Države članice osiguravaju da operater zrakoplova čije izvješće ne bude verificirano kao zadovoljavajuće do 31. ožujka svake godine za emisije iz prethodne godine, u skladu s kriterijima utvrđenima u Prilogu V. i svim detaljnim odredbama koje Komisija donese u skladu s ovim člankom, ne može dalje prenositi emisijske jedinice dok prijava toga operatera ili operatera zrakoplova ne bude verificirana kao zadovoljavajuća.

Komisija može donositi detaljne odredbe za verifikaciju prijave u skladu s člankom 14. stavkom 3. i zahtjeva u skladu s člancima 3.e i 3.f koje podnose operateri zrakoplova, uključujući i postupke za verifikaciju koje trebaju koristiti verifikatori, u skladu s regulatornim postupkom iz članka 23. stavka 2.

▼ **M9**

Komisija donosi provedbene akte o verifikaciji izvješća o emisijama na temelju načela utvrđenih u Prilogu V., kao i za akreditaciju i nadzor verifikatora. Komisija može donijeti i provedbene akte za verifikaciju izvješća, koja podnose operateri zrakoplova na temelju članka 14. stavka 3., i zahtjeva u skladu s člancima 3.e i 3.f, među ostalima i postupke za verifikaciju koje trebaju koristiti verifikatori. U njima se utvrđuju uvjeti za akreditaciju i povlačenje akreditacije, za uzajamno priznavanje te, prema potrebi, za istorazinsko ocjenjivanje akreditacijskih tijela.

▼ M9

Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

▼ M4*Članak 15.a***Otkrivanje informacija i poslovna tajna**

Države članice i Komisija osiguravaju da se sve odluke i izvješća vezana uz količinu i dodjelu emisijskih jedinica te za praćenje, izvješćivanje i verifikaciju emisija odmah obznanjuju na ispravan način koji osigurava nediskriminirajući pristup.

Informacije koje su poslovna tajna ne smiju se obznanjivati drugim osobama ili tijelima, osim na temelju važećih zakona i drugih propisa.

▼ B*Članak 16.***Kazne**

1. Države članice donose pravila o kaznama primjenjivima na kršenje nacionalnih odredbi donesenih u skladu s ovom Direktivom i poduzimaju sve potrebne mjere da bi osigurale da se ta pravila primjenjuju. Propisane kazne moraju biti učinkovite, razmjerne i moraju odvraćati od kršenja. Države članice o tim odredbama obavješćuju Komisiju ► M2 — a obavješćuju je bez odlaganja i o svim daljnjim izmjenama koje na njih utječu.

▼ M2

2. Države članice osiguravaju da imena operatera i operatera zrakoplova koji krše zahtjeve za predaju dovoljnog broja emisijskih jedinica u skladu s ovom Direktivom budu objavljena.

3. Države članice osiguravaju da svaki operater ili operater zrakoplova koji do 30. travnja svake godine ne preda dovoljan broj emisijskih jedinica za pokrivanje svojih emisija tijekom prethodne godine, bude dužan platiti kaznu za prekomjerne emisije. Kazna za prekomjerne emisije iznosi EUR 100 za svaku emitiranu tonu ekvivalenta ugljikovog dioksida za koju operater ili operater zrakoplova nije predao emisijske jedinice. Plaćanje kazne za prekomjerne emisije ne oslobađa operatera ili operatera zrakoplova od obveze da preda iznos emisijskih jedinica jednak tim prekomjernim emisijama kad predaje emisijske jedinice za sljedeću kalendarsku godinu.

▼ M4

4. Kazne za prekomjerne emisije vezane uz emisijske jedinice izdane od 1. siječnja 2013. nadalje povećavaju se u skladu s europskim indeksom potrošačkih cijena.

▼ M2

5. U slučaju da operater zrakoplova ne ispuni zahtjeve iz ove Direktive i kad druge izvršne mjere ne osiguraju ispunjavanje tih zahtjeva, država članica koja je za njega nadležna može zatražiti od Komisije da donese odluku o nametanju zabrane poslovanja predmetnom operateru zrakoplova.

6. Svaki zahtjev nadležne države članice u skladu sa stavkom 5. mora uključivati:

▼ M2

- (a) dokaz da operater zrakoplova nije ispunio svoje obveze u skladu s ovom Direktivom;
- (b) pojedinosti o izvršnim mjerama koje je poduzela ta država članica;
- (c) obrazloženje za nametanje zabrane poslovanja na razini ► **M9** Unije ◀; i
- (d) preporuku za obim zabrane poslovanja na razini ► **M9** Unije ◀ i sve uvjete koje bi trebalo primijeniti.

7. Kada se zahtjevi poput onih spomenutih u stavku 5. upute Komisiji, Komisija mora o tome obavijestiti druge države članice preko njihovih predstavnika u Odboru iz članka 23. stavka 1. u skladu s pravilima postupka Odbora.

8. Ako to bude primjereno i izvedivo, prije donošenja odluke na temelju zahtjeva u skladu sa stavkom 5. konzultiraju se tijela nadležna za regulatorni nadzor nad predmetnim operaterom zrakoplova. Kad god je moguće, konzultacije zajednički obavljaju Komisija i države članice.

9. Kad Komisija razmatra mogućnost donošenja odluke na temelju zahtjeva u skladu sa stavkom 5., predmetnom operateru zrakoplova mora priopćiti bitne činjenice i razloge koji čine osnovu za donošenje takve odluke. Predmetni operater zrakoplova ima mogućnost Komisiji dostaviti svoje primjedbe u pisanom obliku u roku od 10 radnih dana od datuma priopćenja.

10. U skladu s ► **M9** postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2. ◀, Komisija može na zahtjev države članice donijeti odluku i nametnuti zabranu poslovanja predmetnom operateru zrakoplova.

11. Svaka država članica na svojem državnom području provodi sve odluke donesene u skladu sa stavkom 10. O svim mjerama poduzetima za provođenje tih odluka obavještava Komisiju.

▼ M9

12. Komisija donosi provedbene akte o detaljnim pravilima u vezi s postupcima iz ovog članka. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

▼ M1*Članak 17.***Pristup informacijama**

Odluke koje se odnose na dodjelu emisijskih jedinica, informacije o projektnim aktivnostima u kojima države članice sudjeluju ili ovlašćuju za sudjelovanje privatna ili javna tijela te izvješća o emisijama koja se zahtijevaju u dozvolama za emisije stakleničkih plinova, a drže ih nadležna tijela, stavljaju se na raspolaganje javnosti u skladu s Direktivom 2003/4/EZ.

▼B*Članak 18.***Nadležno tijelo**

Države članice poduzimaju potrebne administrativne mjere, uključujući imenovanje odgovarajućeg nadležnog tijela ili više njih, da bi osigurale provedbu pravila iz ove Direktive. U slučajevima kada se odredi više od jednog nadležnog tijela, rad tih tijela, u skladu s ovom Direktivom, mora biti koordiniran.

▼M1

Države članice posebno osiguravaju koordinaciju između osobe ili tijela koje su sa svoje strane odredile ključnim za odobrenje projektnih aktivnosti prema članku 6. stavku 1. točki (a) Kyotskog protokola i svojega nadležnog tijela određenoga za provedbu članka 12. Kyotskog protokola, koji su oboje postavljeni u skladu s naknadnim odlukama usvojenima u skladu s UNFCCC-om ili Kyotskim protokolom.

▼M2*Članak 18.a***Nadležna država članica**

1. Nadležna država članica za operatera zrakoplova je:

- (a) država članica koja je tom operateru zrakoplova izdala poslovnu dozvolu, kad se radi o operateru zrakoplova s važećom poslovnom dozvolom koju mu je država članica izdala u skladu s odredbama Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2407/92 od 23. srpnja 1992. o licenciranju zračnih prijevoznika ⁽¹⁾ i
- (b) u svim ostalim slučajevima, država članica s najvećim procijenjenim pripisanim emisijama iz zrakoplovstva ispuštenih tijekom letova koje je taj operater zrakoplova obavio u baznoj godini.

2. Ako se u prve dvije godine bilo kojega razdoblja iz članka 3.c nijedna od pripisanih zrakoplovnih emisija iz letova koje obavi operater zrakoplova iz stavka 1. točke (b) ovog članka ne pripíše državi članici koja je za njega nadležna, taj se operater zrakoplova za sljedeće razdoblje prebacuje pod nadležnost druge države članice. Nova nadležna država članica jest država članica s najvećim procijenjenim pripisanim zrakoplovnim emisijama iz letova koje je taj operater zrakoplova obavio tijekom prve dvije godine prethodnog razdoblja.

3. Na temelju najboljih raspoloživih informacija, Komisija će:

- (a) prije 1. veljače 2009. objaviti popis operatera zrakoplova koji su 1. siječnja 2006. ili nakon toga obavljali zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I., u kojem za svakog operatera zrakoplova navodi nadležnu državu članicu u skladu sa stavkom 1.; i

⁽¹⁾ SL L 240, 24.8.1992., str. 1.

▼ M2

(b) prije 1. veljače svake sljedeće godine ažurirati popis, dodajući operatere zrakoplova koji su naknadno obavljali zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I.

4. U skladu s ►**M9** postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2. ◀ Komisija može razviti smjernice za upravljanje operaterima u skladu s ovom Direktivom, po kojima će se ravnati nadležne države članice.

5. U smislu stavka 1., „bazna godina” za operatera koji je u ►**M9** Uniji ◀ počeo poslovati nakon 1. siječnja 2006. znači prvu kalendarsku godinu poslovanja, a u svim drugim slučajevima znači kalendarsku godinu koja započinje 1. siječnja 2006.

*Članak 18.b***Pomoć Eurocontrola**

Za potrebe ispunjavanja svojih obveza u skladu s člankom 3.c stavkom 4. i člankom 18.a, Komisija može zatražiti pomoć Eurocontrola ili neke druge relevantne organizacije i u tu svrhu s njima sklopiti odgovarajuće sporazume.

▼ B*Članak 19.***Registri****▼ M4**

1. Emisijske jedinice izdane od 1. siječnja 2012. nadalje vode se u Registru ►**M9** Unije ◀ za provedbu postupaka povezanih s održavanjem računa otvorenih u državi članici te s dodjelom, predavanjem i poništavanjem emisijskih jedinica u skladu s ►**M9** aktima ◀ Komisije iz stavka 3.

Svaka država članica može provoditi postupke odobrene u skladu s UNFCCC-om ili Kyotskim protokolom.

▼ B

2. Bilo koja osoba može držati emisijske jedinice. Registar je dostupan javnosti i sadržava odvojene račune za bilježenje emisijskih jedinica koje drži pojedina osoba, koja izdaje ili prenosi ili kojoj se izdaju ili prenose emisijske jedinice.

▼ M9

3. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive utvrđivanjem svih potrebnih zahtjeva u pogledu Registra Unije za razdoblje trgovanja koje započinje 1. siječnja 2013. i za naknadna razdoblja u obliku standardiziranih elektroničkih baza podataka koje sadrže uobičajene podatkovne elemente za praćenje izdavanja, držanja, prijenosa i poništenja emisijskih jedinica, ako je primjenjivo, kao i radi osiguranja javnog pristupa i povjerljivosti prema potrebi. Ti delegirani akti sadržavaju i odredbe kojima se stavljaju na snagu pravila o uzajamnom priznavanju emisijskih jedinica iz sporazumâ o povezivanju sustavâ trgovanja emisijama.

▼ M4

4. ►**M9** Akti ◀ iz stavka 3. sadržavaju odgovarajuće modalitete za Registar ►**M9** Unije ◀, za poduzimanje transakcija i drugih postupaka za provedbu dogovora koji se spominju u članku 25. stavku 1.b. Ti ►**M9** akti ◀ također obuhvaćaju postupke za izmjene i izvanredno

▼ **M4**

upravljanje Registrom ► **M9** Unije ◀ u vezi s pitanjima iz stavka 1. ovog članka. Ona mora sadržavati odgovarajuće modalitete kako bi registar ► **M9** Unije ◀ mogao osigurati da inicijative država članica koje se odnose na poboljšanje učinkovitosti, upravljanje administrativnim troškovima i mjere kontrole kvalitete budu moguće.

▼ **B***Članak 20.***Središnji administrator**

1. Komisija određuje središnjeg administratora za vođenje neovisnog dnevnika transakcija i bilježenje izdavanja, prijenosa i poništenja emisijskih jedinica.
2. Središnji administrator automatski provjerava svaku transakciju u registrima kroz neovisnu evidenciju transakcija da bi osigurao da ne bude nepravilnosti u izdavanju, prijenosu i poništenju emisijskih jedinica.
3. Ako se tijekom automatske provjere otkriju nepravilnosti, središnji administrator obavješćuje dotičnu državu članicu ili države članice koje ne registriraju predmetnu transakciju ili bilo koju daljnju transakciju vezanu uz dotične emisijske jedinice dok se ne otklone nepravilnosti.

*Članak 21.***Izvješćivanje država članica**

1. Svake godine države članice Komisiji podnose izvješće o primjeni ove Direktive. ► **M4** U tom izvješću posebna se pozornost posvećuje dodjeli emisijskih jedinica, radu registara, primjeni mjera za provedbu praćenja i izvješćivanja, verifikacije i akreditacije te pitanjima vezanima uz usklađenost s ovom Direktivom te za eventualni fiskalni tretman emisijskih jedinica. ◀ Prvo se izvješće šalje Komisiji do 30. lipnja 2005. ► **M9** Izvješće se sastavlja na temelju upitnika ili nacрта koje Komisija donosi u obliku provedbenih akata. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2. ◀ Upitnik ili nacrt šalju se državama članicama najkasnije šest mjeseci prije isteka roka za predaju prvog izvješća.
2. Na temelju izvješća iz stavka 1. Komisija objavljuje izvješće o primjeni ove Direktive u roku od tri mjeseca nakon što primi izvješća od država članica.

▼ **M4**

3. Komisija organizira razmjenu informacija između nadležnih tijela država članica o promjenama vezanima uz izdavanje emisijskih jedinica, korištenje jedinica ERU i CER u okviru ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀, rad registara, praćenje, izvješćivanje, verifikaciju, akreditaciju, informacijske tehnologije i usklađenost s ovom Direktivom.

▼ **M9**

4. Svake tri godine u izvješću iz stavka 1. posebna se pažnja posvećuje i istovjetnim mjerama donesenim za mala postrojenja koja su isključena iz EU sustava trgovanja emisijama. Pitanje istovjetnih mjera donesenih za mala postrojenja uzima se u obzir i pri razmjeni informacija iz stavka 3.

▼ **M1***Članak 21.a***Potpora aktivnostima za povećanje kapaciteta**

U skladu s UNFCCC-om, Kyotskim protokolom i svakom od naknadnih odluka koje su usvojene za njihovu provedbu, Komisija i države članice nastoje pružiti potporu aktivnostima za povećanje kapaciteta u zemljama u razvoju i zemljama u tranziciji, kako bi im pomogle u potpunosti iskoristiti mehanizam zajedničke provedbe i mehanizam čistog razvoja na način koji podupire njihove strategije održivog razvoja i olakšale sudjelovanje tijela u izradi i provedbi projekata iz mehanizma zajedničke provedbe i mehanizma čistog razvoja.

▼ **M9***Članak 22.***Izmjene priloga**

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 23. u vezi s izmjenom, prema potrebi, priloga ovoj Direktivi, uz iznimku priloga I., II.a i II.b, s obzirom na izvješća iz članka 21. i iskustvo primjene ove Direktive. Prilozi IV. i V. mogu se izmijeniti kako bi se poboljšali praćenje, izvješćivanje i verifikacija emisija.

*Članak 22.a***Postupak odbora**

1. Komisiji pomaže Odbor za klimatske promjene osnovan člankom 26. Uredbe (EU) 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Ako odbor ne da nikakvo mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o mehanizmu za praćenje i izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova i za izvješćivanje o drugim informacijama u vezi s klimatskim promjenama na nacionalnoj razini i razini Unije te stavljanju izvan snage Odluke br. 280/2004/EZ (SL L 165, 18.6.2013., str. 13.).

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

▼ **M9***Članak 23.***Izvršavanje delegiranja ovlasti**

1. Ovlašt za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlašt za donošenje delegiranih akata iz članka 3.d stavka 3., članka 10. stavka 4., članka 10.a stavaka 1. i 8., članka 10.b stavka 5., članka 19. stavka 3., članka 22., članka 24. stavka 3., članka 24.a stavka 1., članka 25.a stavka 1. i članka 28.c dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme počevši od 8. travnja 2018.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 3.d stavka 3., članka 10. stavka 4., članka 10.a stavaka 1. i 8., članka 10.b stavka 5., članka 19. stavka 3., članka 22., članka 24. stavka 3., članka 24.a stavka 1., članka 25.a stavka 1. i članka 28.c. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016 ⁽¹⁾.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 3.d stavka 3., članka 10. stavka 4., članka 10.a stavaka 1. i 8., članka 10.b stavka 5., članka 19. stavka 3., članka 22., članka 24. stavka 3., članka 24.a stavka 1., članka 25.a stavka 1. i članka 28.c stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

▼ **M4***Članak 24.***Postupci za jednostrano uključivanje dodatnih djelatnosti i plinova**▼ **M9**

1. Od 2008. države članice mogu u skladu s ovom Direktivom primjenjivati trgovanje emisijskim jedinicama na djelatnosti i stakleničke plinove koji nisu navedeni u Prilogu I., uzimajući u obzir sve relevantne kriterije, a posebno učinke na unutarnje tržište, moguća narušavanja tržišnog natjecanja, okolišni integritet EU sustava trgovanja emisijama i pouzdanost planiranog sustava praćenja i izvješćivanja, pod uvjetom da uključivanje takvih djelatnosti i stakleničkih plinova odobri Komisija, u skladu s delegiranim aktima koje je Komisija ovlaštena donijeti u skladu s člankom 23.

⁽¹⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

▼ **M4**

2. Kad se uključivanje dodatnih djelatnosti i plinova odobri, Komisija može istodobno odobriti izdavanje dodatnih emisijskih jedinica i ovlastiti druge države članice za uključivanje tih dodatnih djelatnosti i plinova.

3. Na inicijativu Komisije ili na zahtjev neke države članice mogu se donijeti ► **M9** akti ◀ o praćenju i izvješćivanju o emisijama vezanima uz djelatnosti, postrojenja i stakleničke plinove koji nisu navedeni kao kombinacija u Prilogu I. ako to praćenje i izvješćivanje mogu biti obavljani s dovoljnom točnošću.

▼ **M9**

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive u tu svrhu.

▼ **M4***Članak 24.a***Usklađena pravila za projekte koji smanjuju emisije**▼ **M9**

1. Uz uključivanja predviđena člankom 24., Komisija može donijeti mjere za izdavanje emisijskih jedinica ili jedinica emisija povezanih s projektima kojima upravljaju države članice i kojima se smanjuju emisije stakleničkih plinova, koje nisu obuhvaćene EU sustavom trgovanja emisijama.

Takve mjere moraju biti usklađene s aktima donesenima na temelju bivšeg članka 11.b stavka 7. kako je bio na snazi prije 8. travnja 2018. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive utvrđivanjem postupka koji treba slijediti.

▼ **M4**

Takve mjere ne smiju imati za posljedicu dvostruko brojanje smanjenja emisija niti ometati poduzimanje drugih mjera u okviru politike smanjivanja emisija koje nisu obuhvaćene ► **M9** EU sustavom trgovanja emisijama ◀. Mjere se donose samo u slučajevima kad te emisije nije moguće uključiti u skladu s člankom 24., a pri sljedećem preispitivanju ► **M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀ razmatra se usklađivanje obuhvaćenosti tih emisija u cijeloj ► **M9** Uniji ◀.

▼ **M9**▼ **M4**

3. Država članica može odbiti izdati emisijske jedinice ili jedinice emisija za određene vrste projekata koji smanjuju emisije stakleničkih plinova na njezinom teritoriju.

Takvi se projekti provode na temelju suglasnosti države članice u kojoj se projekt odvija.

▼ **B***Članak 25.***Veze s ostalim sustavima trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova**

1. Potrebno je sklopiti sporazume s trećim zemljama utvrđenima u Prilogu B Kyotskom protokolu, koje su ratificirale Protokol, u svrhu uzajamnog priznavanja emisijskih jedinica između ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ i drugih sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova, u skladu s pravilima iz članka 300. Ugovora.

▼ **M4**

1.a. Mogu se sklopiti sporazumi o međusobnom priznavanju emisij-skih jedinica između ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◄ i sukladnih obveznih sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova, koji imaju utvrđena ograničenja apsolutnih emisija u drugim zemljama, odnosno saveznim ili regionalnim entitetima.

1.b. S trećim zemljama, odnosno sa saveznim ili regionalnim entite-tima, mogu se sklopiti neobvezujući sporazumi o administrativnoj i tehničkoj koordinaciji u vezi s emisijskim jedinicama u ► **M9** EU sustavu trgovanja emisijama ◄ ili drugim obveznim sustavima za trgo-vanje emisijama stakleničkih plinova koji imaju utvrđena ograničenja apsolutnih emisija.

▼ **M9**▼ **M2***Članak 25.a***Mjere trećih zemalja za smanjivanje utjecaja zrakoplovstva na klimatske promjene**

1. ► **M9** Ako treća zemlja donese mjere za smanjenje učinka koje na klimatske promjene imaju letovi koji započinju u toj trećoj zemlji i završavaju u Uniji, Komisija nakon savjetovanja s tom trećom zemljom i s državama članicama u okviru Odbora iz članka 22.a stavka 1. razmatra mogućnosti za osiguravanje optimalnog međudjelo-vanja između EU sustava trgovanja emisijama i mjera te zemlje.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 23. radi izmjene Priloga I. ovoj Direktivi kako bi se omogućilo da letovi koji započinju u dotičnoj trećoj zemlji budu izuzeti iz zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I. ili kako bi se predvidjele druge izmjene zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I., izuzev u pogledu područja primjene, koje su nužne zbog sporazuma sklopljenog na temelju članka 218. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. ◄

Komisija može Europskom parlamentu i Vijeću predložiti i bilo kakve druge izmjene ove Direktive.

Isto tako, Komisija može prema potrebi davati preporuke Vijeću za otvaranje pregovora s ciljem zaključivanja sporazuma s predmetnim trećim zemljama, u skladu s člankom 300. stavkom 1. Ugovora.

2. ► **M9** Unija ◄ i njezine države članice i dalje nastoje postići dogovor o globalnim mjerama za smanjivanje emisija stakleničkih plinova iz zrakoplovstva. U svjetlu takvih dogovora, Komisija razmatra postoji li potreba za izmjenama ove Direktive s obzirom na njezinu primjenu na operatere zrakoplova.

▼ **B***Članak 26.***Izmjene Direktive 96/61/EZ**

U članku 9. stavku 3. Direktive 96/61/EZ dodaju se sljedeći podstavci:

„Ako su emisije stakleničkog plina iz nekog postrojenja navedene u Prilogu I. Direktivi 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedi-nicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive

▼B

Vijeća 96/61/EZ (*) u vezi s bilo kojom aktivnošću koja se obavlja u tom postrojenju, dozvola ne sadrži graničnu vrijednost emisije za izravnu emisiju tog plina, osim ako je potrebno osigurati da ne dođe do značajnijeg lokalnog onečišćenja.

Za djelatnosti utvrđene u Prilogu I. Direktivi 2003/87/EZ, države članice mogu odlučiti da ne propišu zahtjeve koji se odnose na energetska učinkovitost s obzirom na jedinice za izgaranje ili druge jedinice koje ispuštaju ugljikov dioksid.

Prema potrebi, nadležna tijela izmjenjuju dozvolu ovisno o slučaju.

Tri prethodna podstavka ne primjenjuju se na postrojenja koja su privremeno isključena iz sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkog plina u Zajednici, u skladu s odredbama članka 27. Direktive 2003/87/EZ.

(*) SL L 275, 25.10.2003., str. 32.”

▼M4*Članak 27.***Izuzete malih postrojenja koja podliježu jednakim mjerama**

1. Po savjetovanju s operaterom, države članice mogu iz ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ isključiti postrojenja koja su nadležno tijelo izvijestila o emisijama manjim od 25 000 tona ekvivalenta ugljikovog dioksida, pri čemu se u njima odvija proces izgaranja i imaju nazivnu ulaznu toplinsku snagu ispod 35 MW, bez emisija iz biomase, tijekom svake od tri godine koje prethode obavijesti iz točke (a) i na koja se primjenjuju mjere za postizanje ekvivalentnog doprinosa smanjenju emisija ako predmetna država članica ispuni sljedeće uvjete:

- (a) ako Komisiju obavijesti o svakom takvom postrojenju, navodeći ekvivalentne mjere kojima se postiže jednaki doprinos smanjenju emisija i koje se primjenjuju na to postrojenje, prije roka za dostavu popisa postrojenja u skladu s člankom 11. stavkom 1., a najkasnije kad taj popis bude dostavljen Komisiji;
- (b) ako potvrdi da je utvrđen postupak praćenja na temelju kojeg se ocjenjuje je li tijekom bilo koje kalendarske godine neko postrojenje emitiralo 25 000 tona ili više ekvivalenta ugljikovog dioksida, ne računajući emisije iz biomase. Države članice mogu u skladu s člankom 14. dopustiti primjenu pojednostavnjenog postupka praćenja, izvješćivanja i verificiranja za postrojenja čije prosječne godišnje verificirane emisije u razdoblju između 2008. i 2010. godine ne prelaze 5 000 tona;
- (c) ako potvrdi, u slučaju da bilo koje postrojenje u bilo kojoj kalendarskoj godini emitira 25 000 tona ili više ekvivalenta ugljikovog dioksida, ne računajući emisije iz biomase, ili u slučaju da mjere za postizanje ekvivalentnog doprinosa smanjenju emisija koje se primjenjuju na postrojenje prestanu važiti, da će to postrojenje ponovno biti uključeno u ► **M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀;
- (d) ako informacije navedene u točkama (a), (b) i (c) objavi za javnu raspravu.

Ako poduzmu ekvivalentne mjere, isto se tako mogu izuzeti i bolnice.

▼ **M4**

2. Ako nakon razdoblja od tri mjeseca od datuma objave za javnu raspravu Komisija unutar daljnjih šest mjeseci ne uloži prigovor, isključenje se smatra odobrenim.

Nakon predaje emisijskih jedinica za razdoblje tijekom kojega je postrojenje u ► **M9** EU sustavu trgovanja emisijama ◀ postrojenje se isključuje, a država članica za to postrojenje više ne izdaje besplatne emisijske jedinice u skladu s člankom 10.a.

3. Kad se postrojenje u skladu sa stavkom 1. točkom (c) ponovno uključi u ► **M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀, sve emisijske jedinice izdane u skladu s člankom 10.a dodjeljuju se počevši od godine ponovnog uključenja. Emisijske jedinice izdane tim postrojenjima odbijaju se od količine koju država članica u kojoj se postrojenje nalazi treba prodati na dražbi u skladu s člankom 10. stavkom 2.

▼ **M9**

Svako takvo postrojenje ostaje u EU sustavu trgovanja emisijama u preostalom razdoblju iz članka 11. stavka 1. tijekom kojeg je ponovno uvedeno.

▼ **M4**

4. Za postrojenja koja tijekom razdoblja od 2008. do 2012. nisu bila uključena u ► **M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀, mogu se primjenjivati pojednostavnjeni zahtjevi u pogledu praćenja, izvješćivanja i verifikacije za utvrđivanje emisija tijekom tri godine prije obavijesti u skladu sa stavkom 1. točkom (a).

▼ **M9***Članak 27.a***Neobvezno isključenje postrojenja koja emitiraju manje od 2 500 tona**

1. Države članice mogu iz EU sustava trgovanja emisijama isključiti postrojenja koja su nadležno tijelo dotične države članice izvijestila o emisijama manjim od 2 500 tona ekvivalenta ugljikovog dioksida, ne računajući emisije iz biomase, tijekom svake od tri godine koje prethode obavijesti iz točke (a), pod uvjetom da dotična država članica:

- (a) obavijesti Komisiju o svakom takvom postrojenju prije roka za dostavu popisa postrojenja u skladu s člankom 11. stavkom 1. ili najkasnije kad taj popis bude dostavljen Komisiji;
- (b) potvrdi da su utvrđeni pojednostavnjeni postupci praćenja na temelju kojih se ocjenjuje je li tijekom bilo koje kalendarske godine neko postrojenje emitiralo 2 500 tona ili više ekvivalenta ugljikovog dioksida, ne uzimajući u obzir emisije iz biomase;
- (c) potvrdi da će, ako bilo koje postrojenje u bilo kojoj kalendarskoj godini emitira 2 500 tona ili više ekvivalenta ugljikovog dioksida, ne uzimajući u obzir emisije iz biomase, to postrojenje ponovno biti uključeno u EU sustav trgovanja emisijama; i

▼ **M9**

(d) stavi informacije navedene u točkama (a), (b) i (c) na raspolaganje javnosti.

2. Ako se postrojenje ponovno uključi u EU sustav trgovanja emisijama u skladu sa stavkom 1. točkom (c) ovog članka, sve emisijske jedinice dodijeljene u na temelju članka 10.a odobravaju se počevši od godine ponovnog uključanja u sustav. Emisijske jedinice dodijeljene takvom postrojenju oduzimaju se od količine koju u skladu s člankom 10. stavkom 2. na dražbi prodaje država članica u kojoj se nalazi postrojenje.

3. Države članice mogu iz EU sustava trgovanja emisijama isključiti i pričuvne ili pomoćne jedinice s manje od 300 radnih sati godišnje u svakoj od triju godina koje prethode obavijesti iz stavka 1. točke (a) pod istim uvjetima kao što je utvrđeno u stavicima 1. i 2.

▼ **M4***Članak 28.***Prilagodbe primjenjive nakon što ►M9 Unija ◄ odobri međunarodni sporazum o klimatskim promjenama**

1. U roku od tri mjeseca nakon što ►M9 Unija ◄ potpiše međunarodni sporazum o klimatskim promjenama koji do 2020. godine treba dovesti do obveznog smanjenja emisija stakleničkih plinova za više od 20 % u usporedbi s razinama iz 1990., što se odražava i u obvezi smanjenja od 30 % utvrđenoj na zasjedanju Europskog vijeća u ožujku 2007., Komisija podnosi izvješće u kojem ocjenjuje sljedeće elemente:

- (a) vrstu mjera dogovorenih u okviru međunarodnih pregovora, kao i obveze u pogledu smanjenja emisija koja se mogu usporediti sa smanjenjima u okviru ►M9 Unije ◄ i na koja su se obvezale druge razvijene zemlje, te obveze gospodarski naprednijih zemalja u razvoju u pogledu odgovarajućeg doprinosa smanjenju emisija, u skladu s njihovim odgovornostima i mogućnostima;
- (b) implikacije međunarodnog sporazuma o klimatskim promjenama i, posljedično, opcije koje su potrebne na razini ►M9 Unije ◄ da bi se ostvario pomak na ambicioznije ciljno smanjenje od 30 % na uravnotežen, transparentan i pravedan način, uzimajući u obzir djelatnosti obavljene u prvom obvezujućem razdoblju prema Kyotskom protokolu;
- (c) konkurentnost industrija ►M9 Unije ◄ s obzirom na rizike od istjecanja ugljika;
- (d) utjecaj međunarodnog sporazuma o klimatskim promjenama na druge gospodarske sektore unutar ►M9 Unije ◄;
- (e) utjecaj poljoprivrednog sektora ►M9 Unije ◄, uključujući rizik od istjecanja ugljika;
- (f) odgovarajuće modalitete za uključivanje emisija i uklanjanja vezanih uz korištenje zemljišta, prenamjenu korištenja zemljišta i šumarstvo u ►M9 Uniji ◄;

▼ **M4**

- (g) pošumljavanje, ponovno pošumljavanje, sprečavanje odšumljavanja i degradacije šuma u trećim zemljama u slučaju uspostavljanja bilo kakvog sustava u ovom kontekstu koji je međunarodno priznan;
- (h) potrebu za dodatnim politikama i mjerama na razini ► **M9** Unije ◄ s obzirom na obveze ► **M9** Unije ◄ i pojedinačnih država članica u pogledu smanjivanja emisija stakleničkih plinova.

2. Na temelju izvješća iz stavka 1. Komisija, prema potrebi, upućuje Europskom parlamentu i Vijeću zakonodavni prijedlog o izmjeni ove Direktive u skladu sa stavkom 1. kako bi nakon što ► **M9** Unija ◄ odobri međunarodni sporazum o klimatskim promjenama stupila na snagu direktiva o izmjeni s obzirom na ispunjavanje obveza smanjivanja emisija u okviru tog sporazuma.

Takav se prijedlog mora temeljiti na načelima transparentnosti, gospodarske učinkovitosti i isplativosti, kao i pravednosti i solidarnosti pri raspodjeli mjera koje treba poduzeti svaka država članica.

3. Taj prijedlog, prema potrebi omogućava operaterima da uz jedinice emisija predviđene ovom Direktivom koriste jedinice CER i ERU ili neke druge odobrene jedinice emisija iz trećih zemalja koje su ratificirale međunarodni sporazum o klimatskim promjenama.

4. Prijedlog prema potrebi isto tako uključuje sve druge mjere potrebne za postizanje obveznih smanjenja u skladu sa stavkom 1. na transparentan, uravnotežen i pravedan način te posebno uključuje i provedbene mjere putem kojih se operaterima omogućuje korištenje dodatnih vrsta jedinica emisija iz projekata u okviru ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◄ uz one navedene u stavcima 2. do 5. članka 11.a, odnosno kojima se takvim operaterima prema potrebi omogućuje korištenje drugih mehanizama uspostavljenih u okviru međunarodnog sporazuma o klimatskim promjenama.

5. Prijedlog uključuje i odgovarajuće prijelazne i suspenzivne mjere za razdoblje do stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o klimatskim promjenama.

▼ **M6***Članak 28.a*▼ **M8**

Odstupanja koja se primjenjuju prije provedbe globalne tržišno utemeljene mjere ICAO-a

▼ **M6**

1. Odstupajući od članka 12. stavka 2.a, članka 14. stavka 3. i članka 16., države članice smatraju zahtjeve utvrđene u tim odredbama ispunjenima i ne poduzimaju nikakve radnje protiv operatora zrakoplova u pogledu:

▼ **M8**

(a) svih emisija iz letova u zračne luke smještene u zemljama izvan EGP-a i iz njih svake kalendarske godine od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2023., podložno preispitivanju iz članka 28.b;

▼ M8

- (b) svih emisija iz letova između zračne luke smještene u nekoj od najudaljenijih regija u smislu članka 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i zračne luke smještene u nekoj drugoj regiji EGP-a svake kalendarske godine od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2023., podložno preispitivanju iz članka 28.b.

▼ M6

Za potrebe članaka 11.a, 12. i 14., verificirane emisije iz letova koji ne obuhvaćaju one iz prvog podstavka smatraju se verificiranim emisijama operatora zrakoplova.

▼ M8

2. Odstupajući od članaka 3.e i 3.f, operatorima zrakoplova za koje vrijede odstupanja predviđena u stavku 1. točkama (a) i (b) ovog članka svake se godine izdaju besplatne emisijske jedinice u broju umanjenom razmjerno umanjenju obveze predaje predviđene u tim točkama.

Odstupajući od članka 3.f stavka 8., emisijske jedinice koje ne budu dodijeljene iz posebne rezerve poništavaju se.

Od 1. siječnja 2021. godine broj emisijskih jedinica dodijeljenih operatorima zrakoplova podliježe primjeni linearnog faktora iz članka 9., podložno preispitivanju iz članka 28.b.

U pogledu djelatnosti u razdoblju od 1. siječnja 2017. do 31. prosinca 2023. države članice prije 1. rujna 2018. objavljuju broj zrakoplovnih emisijskih jedinica dodijeljenih svakom operatoru zrakoplova.

▼ M6

3. Odstupajući od članka 3.d, države članice na dražbi prodaju broj zrakoplovnih emisijskih jedinica umanjen razmjerno umanjenju ukupnog broja izdanih emisijskih jedinica.

▼ M8

4. Odstupajući od članka 3.d. stavka 3., broj emisijskih jedinica koji svaka država članica treba ponuditi na dražbi za razdoblje od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2023. umanjuje se tako da odgovara njezinu udjelu dodijeljenih emisija iz zrakoplovstva iz letova koji ne podliježu odstupanjima predviđenima u stavku 1. točkama (a) i (b) ovog članka.

▼ M6

5. Odstupajući od članka 3.g, operatori zrakoplova nisu obvezni podnijeti planove praćenja s utvrđenim mjerama za praćenje i prijavljivanje emisija u pogledu letova koji podliježu odstupanjima predviđenima u stavku 1. točkama (a) i (b) ovog članka.

▼M8

6. Odstupajući od članaka 3.g, 12., 15. i 18.a, ako su ukupne godišnje emisije operatora zrakoplova niže od 25 000 tona CO₂ ili ako su ukupne godišnje emisije operatora zrakoplova niže od 3 000 tona CO₂ iz letova koji nisu oni navedeni u stavku 1. točkama (a) i (b) ovog članka, njegove emisije smatraju se verificiranim emisijama ako su utvrđene alatom za male emitente koji je odobren na temelju Uredbe Komisije (EU) br. 606/2010⁽¹⁾ i koji je Eurocontrol dopunio podacima iz svojeg programa za podršku sustavu trgovanja emisijama. Države članice mogu provoditi pojednostavnjene postupke za nekomercijalne operatore zrakoplova ako takvi postupci ne pružaju ništa manje preciznosti od alata za male emitente.

7. Stavak 1. ovog članka primjenjuje se na zemlje s kojima je postignut sporazum u skladu s člankom 25. ili 25.a samo u skladu s uvjetima takvog sporazuma.

Članak 28.b

Izvrješćivanje i preispitivanje koje obavlja Komisija u vezi s provedbom globalne tržišno utemeljene mjere ICAO-a

1. Komisija prije 1. siječnja 2019., a nakon toga u redovitim vremen-
skim razmacima izvješćuje Europski parlament i Vijeće o napretku u
pregovorima ICAO-a o provedbi globalne tržišno utemeljene mjere koja
se treba primjenjivati na emisije od 2021., a posebice u vezi sa sljede-
ćim: i. relevantnim instrumentima ICAO-a, uključujući standarde i
preporučene prakse; ii. preporukama koje je u vezi s globalnom
tržišno utemeljenom mjerom odobrilo Vijeće ICAO-a; iii. uspostavom
globalnog registra; iv. domaćim mjerama koje su treće zemlje poduzele
za provedbu globalne tržišno utemeljene mjere koju treba primijeniti na
emisije od 2021.; v. posljedicama rezervi trećih zemalja; i vi. drugim
relevantnim međunarodnim kretanjima i primjenjivim instrumentima.

U skladu s globalnim pregledom stanja UNFCCC-a Komisija također
izvrješćuje o naporima koji se ulažu u ostvarivanje dugoročnog cilja
smanjenja emisija iz sektora zrakoplovstva, odnosno prepolovljivanja
emisija CO₂ iz zrakoplovstva do 2050. u odnosu na razine iz 2005.

2. U roku od 12 mjeseci nakon što ICAO donese relevantne instru-
mente i prije nego što globalna tržišno utemeljena mjera postane opera-
tivna, Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u
kojem razmatra kako se revizijom ove Direktive ti instrumenti mogu
provesti u pravo Unije. Komisija u tom izvješću također, prema potrebi,
razmatra pravila koja se primjenjuju na letove unutar EGP-a. Komisija
također razmatra ambicije i sveobuhvatni okolišni integritet globalne

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 606/2010 od 9. srpnja 2010. o odobravanju pojed-
nostavljenog alata Europske agencije za sigurnost zračnog prometa (Eurocon-
trol) za procjenu potrošnje goriva određenih operatora zrakoplova koji su mali
emitenti (SL L 175, 10.7.2010., str. 25.).

▼ M8

tržišno utemeljene mjere, uključujući njezinu opću ambiciju u vezi s ciljevima iz Pariškog sporazuma, razinu sudjelovanja, njezinu provedivost, transparentnost, sankcije za neusklađenost, postupke za sudjelovanje javnog sektora, kvalitetu jedinica za neutralizaciju emisija, praćenje, izvješćivanje i verifikaciju emisija, registre, odgovornost te pravila o upotrebi biogoriva. Osim toga, u izvješću se razmatra je li potrebno revidirati odredbe donesene na temelju članka 28.c stavka 2.

3. Komisija izvješću iz stavka 2. ovog članka prema potrebi prilaže prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću o izmjeni, brisanju, produženju ili zamjeni odstupanja predviđenih člankom 28.a, koji je u skladu s obvezom Unije u pogledu smanjenja emisija stakleničkih plinova u cijelom gospodarstvu za 2030. s ciljem očuvanja okolišnog integriteta i učinkovitosti klimatskog djelovanja Unije.

▼ M9*Članak 28.c***Odredbe za praćenje, izvješćivanje i verifikaciju u svrhu globalne tržišno utemeljene mjere**

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive u pogledu odgovarajućeg praćenja, izvješćivanja i verifikacije emisija u svrhu provedbe globalne tržišno utemeljene mjere ICAO-a za sve linije koje su njome obuhvaćene. Ti delegirani akti temelje se na relevantnim instrumentima koji se donose u okviru ICAO-a, njima se izbjegava bilo kakvo narušavanje tržišnog natjecanja, usklađene su s načelima sadržanima u aktima iz članka 14. stavka 1. te se njima osigurava da se podnesena izvješća o emisijama verificiraju u skladu s načelima i kriterijima za verifikaciju utvrđenima u članku 15.

▼ M4*Članak 29.***Izvješće za osiguravanje boljeg funkcioniranja tržišta ugljika**

Ako na temelju redovitih izvješća o tržištu ugljika iz članka 10. stavka 5. Komisija pribavi dokaze da tržište ugljika ne funkcionira pravilno, ona o tome izvješćuje Europski parlament i Vijeće. Uz to izvješće prema potrebi može priložiti prijedloge za povećanje transparentnosti tržišta ugljika i prijedloge mjera za poboljšanje njegovog funkcioniranja.

*Članak 29.a***Mjere u slučaju velike fluktuacije cijena**

1. Ako cijena emisijskih jedinica bude dulje od šest uzastopnih mjeseci više od tri puta veća od prosječne cijene emisijskih jedinica na europskom tržištu ugljika tijekom dviju prethodnih godina, Komisija odmah saziva sastanak Odbora osnovanog u skladu s člankom 9. Odluke br. 280/2004/EZ.

▼ **M4**

2. Ako razvoj cijena iz stavka 1. nije u skladu s temeljnim čimbenicima tržišnih promjena, s obzirom na stupanj razvoja cijena može se donijeti jedna od sljedećih mjera:

- (a) mjera koja državama članicama omogućuje da dražbovnu prodaju dijela ili cijele količine emisijskih jedinica koje su za to namijenjene pokrene ranije;
- (b) mjera koja državama članicama omogućuje da na dražbi prodaju do 25 % emisijskih jedinica koje su ostale u rezervi za nove sudionike.

Te se mjere donose u skladu s upravnim postupkom koji se spominje u članku 23. stavku 4.

3. Pri donošenju svih mjera posebno se uzimaju u obzir izvješća koja Komisija podnosi Europskom parlamentu i Vijeću u skladu s člankom 29., kao i sve druge relevantne informacije koje dostave države članice.

4. Mehanizmi za primjenu tih odredaba utvrđuju se ► **M9** aktima ◄ navedenim u članku 10. stavku 4.

▼ **M9***Članak 30.***Preispitivanje s obzirom na provedbu Pariškog sporazuma i kretanja u vezi s tržištima ugljika u drugim velikim gospodarstvima**

1. Ova Direktiva redovito se preispituje s obzirom na međunarodna kretanja i uložene napore za postizanje dugoročnih ciljeva Pariškog sporazuma.

2. Mjere potpore određenim energetske intenzivnim industrijama koje mogu podlijeći istjecanju ugljika iz članaka 10.a i 10.b također se preispituju s obzirom na mjere klimatske politike u drugim velikim gospodarstvima. Komisija s time u vezi ujedno razmatra bi li trebalo dodatno uskladiti mjere koje se odnose na nadoknadu neizravnih troškova.

3. Komisija izvješćuje Europski parlament i Vijeće u kontekstu svakog globalnog pregleda stanja dogovorenog u okviru Pariškog sporazuma, posebno u pogledu potrebe za dodatnim politikama i mjerama Unije s ciljem potrebnih smanjenja stakleničkih plinova Unije i njezinih država članica, među ostalim vezano za linearni faktor iz članka 9. Komisija Europskom parlamentu i Vijeću može predlagati odgovarajuće izmjene ove Direktive.

4. Komisija prije 1. siječnja 2020. predstavlja ažuriranu analizu učinaka zrakoplovstva koji nisu povezani s emisijama CO₂, kojoj se prema potrebi prilaže prijedlog o najboljem načinu hvatanja ukoštac s tim učincima.

▼ **M2**POGLAVLJE V.
ZAVRŠNE ODREDBE▼ **B***Članak 31.***Provedba**

1. Države članice, najkasnije do 31. prosinca 2003., donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. Komisija o tim zakonima i drugim propisima obavješćuje druge države članice.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva. Komisija o tome obavješćuje ostale države članice.

*Članak 32.***Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

*Članak 33.***Adresati**

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

▼ **M4***PRILOG I.***KATEGORIJE DJELATNOSTI NA KOJE SE ODNOSI OVA DIREKTIVA**

1. Postrojenja ili dijelovi postrojenja koja se koriste za istraživanje, razvoj i ispitivanje novih proizvoda i procesa te postrojenja koja koriste isključivo biomasu nisu obuhvaćena ovom Direktivom.
2. Dolje navedene pragovne vrijednosti općenito se odnose na proizvodne kapacitete ili proizvedene količine. Ako više djelatnosti koje se obavljaju u istom postrojenju pripada u istu kategoriju, kapaciteti tih djelatnosti se zbrajaju.
3. Ako se izračunava ukupna nazivna toplinska snaga nekog postrojenja da bi se odlučilo o njegovu uključivanju u ►**M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀, nazivna ulazna toplinska snaga svih tehničkih jedinica od kojih se postrojenje sastoji te u kojima dolazi do izgaranja goriva se zbraja. Te jedinice mogu obuhvaćati sve vrste kotlova, plamenika, turbina, grijača, industrijskih peći, spalionica, kalcinatora (peći za žarenje), peći za sušenje, peći za pečenje, naprava za sušenje, motora, gorivih čelija, CLC jedinica, baklji te jedinica za toplinsko ili katalitičko naknadno izgaranje. Za taj izračun ne uzimaju se u obzir jedinice nazivne ulazne toplinske snage manje od 3 MW i jedinice koje koriste isključivo biomasu. Pojam „jedinice koje koriste isključivo biomasu” odnosi se na jedinice koje fosilna goriva koriste samo tijekom pokretanja i zaustavljanja rada jedinice.
4. Ako se jedinica koristi za obavljanje djelatnosti za koju prag nije izražen kao nazivna ulazna toplinska snaga, pragovna vrijednost za tu djelatnost ima prednost pri odlučivanju o uključivanju u ►**M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀.
5. Kad se utvrdi da je prag kapaciteta bilo koje djelatnosti u ovom Prilogu prekoračen, sve jedinice u kojima se odvija izgaranje goriva, osim jedinica za spaljivanje opasnog i komunalnog otpada, uključuju se u dozvolu za emisije stakleničkih plinova.
6. Od 1. siječnja 2012. uključuju se svi letovi sa slijetanjem u i polijetanjem iz zračnih luka koje se nalaze na teritoriju države članice na koju se odnosi Ugovor.

Djelatnosti	Staklenički plinovi
Izgaranje goriva u postrojenjima ukupne nazivne ulazne toplinske snage iznad 20 MW (osim postrojenja za spaljivanje opasnog i komunalnog otpada)	Ugljikov dioksid
Rafiniranje mineralnog ulja	Ugljikov dioksid
Proizvodnja koksa	Ugljikov dioksid
Pečenje ili sinteriranje, kao i peletiziranje metalnih ruda (uključujući sulfidne rude)	Ugljikov dioksid
Proizvodnja sirovog željeza ili čelika (primarno ili sekundarno taljenje) uključujući kontinuirano lijevanje, kapaciteta iznad 2,5 tone na sat	Ugljikov dioksid
Proizvodnja i prerada nebojenih kovina (uključujući željezne slitine) kod kojih se koriste jedinice za izgaranje ukupne nazivne ulazne toplinske snage iznad 20 MW. Prerada između ostalog uključuje valjaonice, jedinice za predgrijavanje, peći za žarenje, kovačnice, ljevaonice, jedinice za prevlačenje i dekapiranje	Ugljikov dioksid

▼ **M4**

Djelatnosti	Staklenički plinovi
Proizvodnja primarnog aluminija	Ugljikov dioksid i perfluorogljivi
Proizvodnja sekundarnog aluminija za koju se koriste jedinice za izgaranje ukupne nazivne ulazne toplinske snage iznad 20 MW	Ugljikov dioksid
Proizvodnja i prerada obojenih kovina, uključujući proizvodnju slitina, rafiniranje, lijevanje u ljevaonicama itd. za koje se koriste jedinice za izgaranje čija je ukupna nazivna ulazna toplinska snaga (uključujući goriva koja se koriste kao redukcijaska sredstva) iznad 20 MW	Ugljikov dioksid
Proizvodnja cementnog klinkera u rotacijskim pećima proizvodnog kapaciteta iznad 500 tona na dan ili u drugim pećima proizvodnog kapaciteta iznad 50 tona na dan.	Ugljikov dioksid
Proizvodnja vapna ili kalciniranje dolomita ili magnezita u rotacijskim ili drugim pećima proizvodnog kapaciteta iznad 50 tona na dan	Ugljikov dioksid
Proizvodnja stakla uključujući staklenu vunu kapaciteta taljenja iznad 20 tona na dan	Ugljikov dioksid
Proizvodnja keramičkih proizvoda pečenjem, posebno krovnog crijepa, cigle, vatrostalne cigle, keramičkih pločica, kamenine ili porculana, proizvodnog kapaciteta iznad 75 tona na dan	Ugljikov dioksid
Proizvodnja izolacijskih materijala od mineralne vune uz korištenje stakla, kamena ili troske, kapaciteta taljenja iznad 20 tona na dan	Ugljikov dioksid
Sušenje ili kalciniranje gipsa ili proizvodnja gipsanih ploča i drugih proizvoda od gipsa za koje se koriste jedinice za izgaranje ukupne nazivne ulazne toplinske snage iznad 20 MW	Ugljikov dioksid
Proizvodnja papirne kaše od drva ili drugih vlaknastih materijala	Ugljikov dioksid
Proizvodnja papira ili kartona, proizvodnog kapaciteta iznad 20 tona na dan	Ugljikov dioksid
Proizvodnja čade koja uključuje karbonizaciju organskih tvari kao što su ulja, katrani, ostaci nakon kreiranja i destilacije, za koju se koriste jedinice za izgaranje ukupne nazivne ulazne toplinske snage iznad 20 MW	Ugljikov dioksid
Proizvodnja dušične kiseline	Ugljikov dioksid i dušikov oksid
Proizvodnja adipinske kiseline	Ugljikov dioksid i dušikov oksid

▼ **M4**

Djelatnosti	Staklenički plinovi
Proizvodnja glioksala i glioksilne kiseline	Ugljikov dioksid i didu-šikov oksid
Proizvodnja amonijaka	Ugljikov dioksid
Proizvodnja na veliko organskih kemikalija, uz primjenu procesa krekiranja, reforminga, djelomične ili potpune oksidacije ili sličnih procesa, proizvodnog kapaciteta iznad 100 tona na dan	Ugljikov dioksid
Proizvodnja vodika (H ₂) i plina za sintezu reformingom ili djelomičnom oksidacijom, proizvodnog kapaciteta iznad 25 tona na dan	Ugljikov dioksid
Proizvodnja natrijevog karbonata (Na ₂ CO ₃) i natrijevog bikarbonata (NaHCO ₃)	Ugljikov dioksid
Hvatanje stakleničkih plinova iz postrojenja na koje se odnosi ova Direktiva radi transporta i geološkog skladištenja na lokaciji odobreno u skladu s Direktivom 2009/31/EZ	Ugljikov dioksid
Transport stakleničkih plinova cjevovodima u svrhu geološkog skladištenja na lokaciji odobreno u skladu s Direktivom 2009/31/EZ	Ugljikov dioksid
Geološko skladištenje stakleničkih plinova na lokaciji odobreno u skladu s Direktivom 2009/31/EZ	Ugljikov dioksid
Zrakoplovstvo	Ugljikov dioksid
Letovi sa slijetanjem u i polijetanjem iz zračnih luka koje se nalaze na teritoriju države članice na koju se odnosi Ugovor.	
Ova djelatnost ne uključuje:	
(a) letove koji se obavljaju isključivo radi prijevoza, po službenoj zadaći, vladajućeg monarha i članova njegove uže obitelji, šefa države, predsjednika i članova vlade, države koja nije država članica, ako je to potkrijepljeno odgovarajućim indikatorom statusa u planu leta;	
(b) vojne letove koji se obavljaju vojnim zrakoplovima te carinske i policijske letove;	
(c) letove vezane uz potragu i spašavanje, letove u svrhu gašenja požara, humanitarne letove i letove za potrebe hitne medicinske službe, koje odobri odgovarajuće nadležno tijelo;	
(d) letove koji se obavljaju isključivo prema vizualnim pravilima letenja kako je utvrđeno u Prilogu 2. Čikaškoj konvenciji;	
(e) letove koji završavaju u zračnoj luci iz koje je predmetni zrakoplov poletio i tijekom kojih nije bilo slijetanja;	

▼ **M4**

Djelatnosti	Staklenički plinovi
(f) vježbovni letovi koji se provode isključivo radi stjecanja dozvole ili licencije ako se radi o letačkoj posadi te ako je to popraćeno odgovarajućom napomenom u planu leta, pod uvjetom da ti letovi ne služe za prijevoz putnika i/ili tereta, niti za prazni ili tehnički let zrakoplova; (g) letove koji se obavljaju isključivo u svrhu znanstvenog istraživanja ili u svrhu provjere, testiranja ili certificiranja zrakoplova, opreme zrakoplova ili zemaljske opreme; (h) letove koji se obavljaju zrakoplovima čija je najveća certificirana uzletna masa ispod 5 700 kg; (i) letove koji se obavljaju u okviru obveza javnih službi, propisanih u skladu s Uredbom (EEZ) br. 2408/92 na linijama u najudaljenijim regijama, kako je navedeno u članku 299. stavku 2. Ugovora, ili na linijama gdje ponuđeni kapaciteti ne premašuju 30 000 sjedala na godinu; (j) letove koji bi, kad ne bi bilo ove točke, pripadali u ovu djelatnost, ako ih obavlja operator u komercijalnom zračnom prijevozu: — koji ostvari manje od 243 leta po razdoblju tijekom tri uzastopna četveromjesečna razdoblja, ili — čije ukupne godišnje emisije iz svih letova iznose manje od 10 000 tona. ► M11 Letovi iz točaka (l) i (m) ili letovi koji se obavljaju isključivo radi prijevoza, po službenoj zadaći, vladajućih monarha i članova njihove uže obitelji, šefova države, predsjednika i članova vlada neke države članice, po ovoj se točki ne smiju isključiti; ◀ ► M11 (k) od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2030., letove koji bi, kad ne bi bilo ove točke, pripadali u ovu djelatnost, a koje obavlja nekomercijalni operator zrakoplova koji izvršava letove s ukupnim godišnjim emisijama manjima od 1 000 tona godišnje (uključujući emisije iz letova iz točaka (l) i (m)); ◀ ► M10 (l) letove iz zračnih luka u Švicarskoj prema zračnim lukama u EGP-u; ◀ ► M11 (m) letove iz zračnih luka u Ujedinjenoj Kraljevini prema zračnim lukama u EGP-u. ◀	

▼B

PRILOG II.

STAKLENIČKI PLINOVI IZ ČLANAKA 3. I 30.

Ugljikov dioksid (CO₂)

Metan (CH₄)

Didušikov oksid (N₂O)

Fluorouglikovodici (HFC-i)

Perfluorouglijci (PFC-i)

Sumporov heksafluorid (SF₆)

▼ **M4***PRILOG II.a*

Povećanje postotka emisijskih jedinica koje države članice prodaju na dražbi u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (a) radi smanjenja emisija i prilagodbe utjecaju klimatskih promjena, s ciljem solidarnosti i rasta unutar ► **M9** Unije ◀

Udjel države članice

▼ **M9**

▼ **M4**

Bugarska	53 %
Češka	31 %
Estonija	42 %
Grčka	17 %
Španjolska	13 %

▼ **A1**

Hrvatska	26 %
----------	------

▼ **M9**

▼ **M4**

Cipar	20 %
Latvija	56 %
Litva	46 %

▼ **M9**

▼ **M4**

Mađarska	28 %
Malta	23 %
Poljska	39 %
Portugal	16 %
Rumunjska	53 %
Slovenija	20 %
Slovačka	41 %

▼ **M9**

▼ **M9***PRILOG II.b***RASPODJELA SREDSTAVA IZ MODERNIZACIJSKOG FONDA DO
31. PROSINCA 2030.**

	Udio u Modernizacijskom fondu
Bugarska	5,84 %
Češka	15,59 %
Estonija	2,78 %
Hrvatska	3,14 %
Latvija	1,44 %
Litva	2,57 %
Mađarska	7,12 %
Poljska	43,41 %
Rumunjska	11,98 %
Slovačka	6,13 %

▼ **M4**

▼B*PRILOG IV.***NAČELA ZA PRAĆENJE I IZVJEŠĆIVANJE IZ ČLANKA 14. STAVKA 1.****▼M2****DIO A – Praćenje i izvješćivanje o emisijama iz stacionarnih postrojenja****▼B****Praćenje emisija ugljikovog dioksida**

Emisije se prate na temelju izračuna ili na temelju mjerenja.

Proračun

Proračunavanje emisija obavlja se korištenjem formule:

Podaci o djelatnosti × faktor emisije × faktor oksidacije.

Podaci o djelatnostima (korišteno gorivo, ritam proizvodnje itd.) prate se na temelju podataka o opskrbi postrojenja ili na temelju mjerenja.

Koriste se prihvaćeni faktori emisije. Faktori emisije specifični za pojedinu djelatnost prihvatljivi su za sva goriva. Standardni faktori prihvatljivi su za sva goriva osim za nekomercijalna goriva (otpadna goriva poput pneumatskih guma i plinova koji nastaju u industrijskom procesu). Standardni faktori koji ovise o ležištu ugljena te oni koji su specifični za EU ili oni koji su specifični za pojedinu državu kad je riječ o prirodnom plinu, dodatno se razrađuju. Standardne vrijednosti koje je razvio IPCC (Međuvladino tijelo za klimatske promjene) prihvatljive su za rafinerijske proizvode. Faktor emisije za biomasu jednak je nuli.

Ako faktor emisije ne uzima u obzir činjenicu da dio ugljena nije oksidiran, koristi se dodatni faktor oksidacije. Ako su faktori emisije specifični za pojedinu djelatnost proračunati i već uzimaju u obzir oksidaciju, faktor oksidacije ne mora se primjenjivati.

Koriste se standardni faktori oksidacije utvrđeni u skladu s Direktivom 96/61/EZ, osim ako operater može dokazati da su točniji faktori specifični za djelatnost.

Zasebni proračun obavlja se za svaku djelatnost, postrojenje i za svako gorivo.

Mjerenje

Za mjerenje emisija koriste se standardizirane ili prihvaćene metode, a nadopunjava ih dodatni proračun emisija.

Praćenje emisija drugih stakleničkih plinova**▼M9**

Upotrebljavaju se standardizirane ili prihvaćene metode koje razvija Komisija u suradnji sa svim relevantnim dionicima i koje se donose u skladu s člankom 14. stavkom 1.

▼B**Izvješćivanje o emisijama**

Svaki operater uključuje sljedeće informacije u izvješće o postrojenju:

A. podatke kojima se identificira postrojenje, uključujući:

- naziv postrojenja,
- njegovu adresu, s poštanskim brojem i državom,
- vrstu i broj djelatnosti iz Priloga I. koje se obavljaju u postrojenju,

▼B

- adrese, brojeve telefona i telefaksa, adresu elektroničke pošte osobe za kontakt, i
 - ime vlasnika postrojenja te matičnog društva, ako postoji;
- B. za svaku djelatnost iz Priloga I. koja se obavlja na mjestu za koje se proračunavaju emisije:
- podatke o djelatnosti,
 - faktore emisije,
 - faktore oksidacije,
 - ukupne emisije, i
 - stupanj nesigurnosti;
- C. za svaku djelatnost iz Priloga I. koja se obavlja na mjestu za koje se obavlja mjerenje emisija:
- ukupne emisije,
 - informacije o pouzdanosti metoda mjerenja, i
 - stupanj nesigurnosti;
- D. za emisije od izgaranja, u izvješću se navodi i faktor oksidacije, osim ako je oksidacija već uzeta u obzir pri utvrđivanju faktora emisije specifičnog za djelatnost.

Države članice donose mjere za koordiniranje zahtjeva povezanih s izvješćivanjem s bilo kakvim drugim postojećim zahtjevima za izvješćivanje s ciljem smanjivanja opterećenja koje trpe poduzeća zbog podnošenja izvješća.

▼M2**DIO B – Praćenje i izvješćivanje o emisijama iz zrakoplovstva****Praćenje emisija ugljičnog dioksida**

Emisije se prate na temelju izračuna. Emisije se izračunavaju pomoću formule:

Potrošnja goriva × emisijski faktor

Potrošnja goriva obuhvaća gorivo koje potroši pomoćni generator. Kad god je moguće koristi se stvarna potrošnja goriva po svakom letu, koja se izračunava prema sljedećoj formuli:

Količina goriva sadržana u spremnicima zrakoplova po završetku punjenja gorivom za određeni let – količina goriva sadržana u spremnicima zrakoplova po završetku punjenja gorivom za sljedeći let + punjenje gorivom za taj sljedeći let.

Ako podaci o stvarnoj potrošnji goriva nisu raspoloživi, podaci o potrošnji goriva procjenjuju se na temelju najboljih raspoloživih podataka uz primjenu standardizirane metode po razinama.

Primjenjuju se standardni emisijski faktori IPCC-a uzeti iz Smjernica IPCC-a za izradu popisa stakleničkih plinova iz 2006. ili kasnije dopune tih smjernica, osim u slučajevima kada su točniji emisijski faktori koje su za određene djelatnosti utvrdili nezavisni akreditirani laboratoriji uz primjenu prihvaćenih analitičkih metoda. Emisijski faktor za biomasu je nula.

Za svaki let i za svako gorivo radi se zaseban izračun.

▼ M2**Izvješćivanje o emisijama**

Svaki operater zrakoplova u svoje izvješće u skladu s člankom 14. stavkom 3. mora navesti sljedeće informacije:

A. Podatke za identifikaciju operatera zrakoplova, koji uključuju:

- ime operatera zrakoplova,
- državu članicu koja je za njega nadležna,
- njegovu adresu, uključujući poštanski broj i zemlju i, ako nije ista, njegovu kontakt adresu u nadležnoj državi članici,
- brojeve registracija zrakoplova i tipove zrakoplova korištenih za obavljanje zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I. kojima se bavio operater zrakoplova u razdoblju na koje se izvješće odnosi,
- broj certifikata i tijelo koje je izdalo svjedodžbu o sposobnosti i poslovnu dozvolu u skladu s kojima je operater zrakoplova obavio zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I.,
- adresu, broj telefona, faksa i adresu elektroničke pošte kontakt osobe, i
- ime vlasnika zrakoplova.

B. Za svaku vrstu goriva za koju se izračunavaju emisije:

- potrošnju goriva,
- emisijski faktor,
- ukupna količina skupnih emisija iz svih letova obavljenih tijekom razdoblja obuhvaćenog izvješćem, u okviru djelatnosti navedenih u Prilogu I. kojima se bavi operater zrakoplova,
- skupne emisije iz:
 - svih letova obavljenih tijekom razdoblja obuhvaćenog izvješćem, u okviru djelatnosti navedenih u Prilogu I. kojima se bavi operater zrakoplova, s uzlijetanjem iz zračne luke smještene na državnom području države članice i slijetanjem u zračnu luku smještenu na državnom području iste države članice,
 - svih ostalih letova obavljenih tijekom razdoblja obuhvaćenog izvješćem, u okviru djelatnosti navedenih u Prilogu I. kojima se bavi operater zrakoplova,
- skupne emisije iz svih letova obavljenih tijekom razdoblja obuhvaćenog izvješćem, u okviru djelatnosti navedenih u Prilogu I. kojima se bavi operater zrakoplova:
 - s polijetanjem iz svake države članice, i
 - iz treće zemlje sa slijetanjem u svaku državu članicu,
- faktor nesigurnosti.

Praćenje podataka o tonskim kilometrima za potrebe članaka 3.e i 3.f

U svrhu podnošenja zahtjeva za dodjelu emisijskih jedinica u skladu s člankom 3.e stavkom 1. ili člankom 3.f stavkom 2., količina zrakoplovnih djelatnosti računa se u tonskim kilometrima pomoću sljedeće formule:

tonski kilometri = udaljenost × korisni teret

gdje:

„udaljenost” znači udaljenost velikog kruga između polazne zračne luke i dolazne zračne luke plus dodatni fiksni faktor od 95 km; i

▼ M2

„korisni teret” znači ukupnu masu tereta, pošte ili putnika koji se prevoze.

Kod izračuna korisnog tereta:

- broj putnika je broj osoba u zrakoplovu, bez članova posade,
- operater zrakoplova može odabrati hoće li za putnike i prijavljenu prtljagu primijeniti stvarnu ili standardnu masu koja je navedena u dokumentaciji o masi i ravnoteži za relevantne letove ili pridruženu vrijednost od 100 kg za svakog putnika i njegovu prijavljenu prtljagu.

Podnošenje podataka o tonskim kilometrima u smislu članaka 3.e i 3.f

Svaki operater zrakoplova u svom zahtjevu u skladu s člankom 3.e stavkom 1. ili člankom 3.f stavkom 2. mora navesti sljedeće informacije:

A. Podatke za identifikaciju operatera zrakoplova, koji obuhvaćaju:

- ime operatera zrakoplova,
- njegovu nadležnu državu članicu,
- njegovu adresu, uključujući poštanski broj, zemlju i, ako nije ista, njegovu kontakt adresu u nadležnoj državi članici,
- brojeve registracija zrakoplova i vrste zrakoplova korištene tijekom godine, obuhvaćene zahtjevom za obavljanje zrakoplovnih djelatnosti iz Priloga I. kojima se bavi operater zrakoplova,
- broj certifikata i tijelo koje je izdalo svjedodžbu o sposobnosti i poslovnu dozvolu u skladu s kojima je operater zrakoplova obavio zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I.,
- adresu, broj telefona, faksa i adresu elektronske pošte kontakt osobe i
- ime vlasnika zrakoplova.

B. Podatke o tonskim kilometrima:

- broj letova po paru zračnih luka,
- broj putničkih kilometara po paru zračnih luka,
- odabranu metodu za izračun mase putnika i prijavljene prtljage,
- ukupan broj tonskih kilometara za sve letove obavljene tijekom godine na koju se izvješće odnosi, koji spadaju u zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I. kojima se bavi predmetni operater zrakoplova.

▼B*PRILOG V.***KRITERIJI ZA VERIFIKACIJU IZ ČLANKA 15.****▼M2****DIO A – verifikacija emisija iz stacionarnih postrojenja****▼B****Opća načela**

1. Emisije od svake djelatnosti navedene u Prilogu I. podložne su verifikaciji.
2. Proces verifikacije uključuje razmatranje izvješća u skladu s člankom 14., stavkom 3. i praćenja tijekom prethodne godine. U postupku verifikacije provjeravaju se pouzdanost, vjerodostojnost i točnost sustava za praćenje te podataka u izvješću i informacija koje se odnose na emisije, a posebno:
 - (a) podataka iz izvješća o djelatnostima te povezanim mjerenjima i proračunima;
 - (b) izbora i primjene faktora emisije;
 - (c) proračuna obavljenih da bi se utvrdile ukupne emisije; i
 - (d) ako je korišteno mjerenje, prikladnosti izabranih metoda mjerenja te njihove primjene.
3. Emisije u izvješću mogu biti verificirane samo ako pouzdani i vjerodostojni podaci i informacije omogućuju utvrđivanje emisija uz visoki stupanj sigurnosti. Visoki stupanj sigurnosti zahtijeva od operatera da dokaže:
 - (a) da u podacima u izvješću nema nedosljednosti;
 - (b) da je prikupljanje podataka obavljeno u skladu s primjenjivim znanstvenim standardima; i
 - (c) da su odgovarajući podaci o postrojenju potpuni i dosljedni.
4. Verifikator ima pristup svim mjestima i informacijama povezanim s predmetom verifikacije.
5. Verifikator uzima u obzir je li postrojenje registrirano u skladu sa sustavom Zajednice za upravljanje okolišem i reviziju (EMAS).

Metodologija**Strateška analiza**

6. Verifikacija se temelji na strateškoj analizi svih djelatnosti obavljenih u postrojenju. To podrazumijeva da verifikator ima pregled nad svim djelatnostima i njihovom važnosti za emisije.

Analiza procesa

7. Verifikacija dostavljenih informacija, ako je potrebno, obavlja se na mjestu na kojem se nalazi postrojenje. Verifikator se služi posjetima samom mjestu da bi utvrdio pouzdanost dostavljenih podataka i informacija.

Analiza rizika

8. Verifikator podnosi na procjenu pouzdanosti sve izvore emisija u postrojenju za svaki pojedini izvor koji pridonosi ukupnim emisijama postrojenja.

▼B

9. Na temelju ove analize, verifikator izričito utvrđuje one izvore kod kojih postoji veliki rizik od pogreške i druge aspekte postupka praćenja i izvješćivanja koji bi mogli doprinijeti pogreškama pri utvrđivanju ukupnih emisija. Riječ je posebno o izboru faktora emisije i proračunima koji su potrebni za utvrđivanje razine emisija iz pojedinačnih izvora. Posebna se pozornost posvećuje onim izvorima s velikim rizikom pojave pogreške i spomenutim aspektima postupka praćenja.
10. Verifikator uzima u obzir sve učinkovite metode za kontrolu rizika koje primjenjuje operater s ciljem smanjivanja stupnja nesigurnosti.

Iz v j e š ć e

11. Verifikator priprema izvješće o procesu provjere u kojem se navodi je li izvješće iz članka 14. stavka 3. zadovoljavajuće. U tom se izvješću navode i svi relevantni aspekti u vezi s obavljenim poslom. Izjava da je izvješće načinjeno u skladu s odredbama članka 14. stavka 3. zadovoljavajuće može se dati ako, prema mišljenju verifikatora, ukupne emisije nisu materijalno netočne.

Minimalni zahtjevi osposobljenosti verifikatora

12. Verifikator je neovisan o operateru, obavlja svoje aktivnosti ispravno, objektivno i profesionalno te razumije:
 - (a) odredbe ove Direktive te relevantne standarde i smjernice koje je Komisija prihvatila u skladu s člankom 14. stavkom 1.;
 - (b) zakonodavne, regulatorne i upravne zahtjeve povezane s djelatnostima koje verificira; i
 - (c) način izrade svih informacija povezanih sa svakim izvorom emisija u postrojenju, a posebno onih koje su povezane s prikupljanjem podataka, mjerenjem, proračunavanjem i izvješćivanjem.

▼M2**DIO B – verifikacija emisija iz zrakoplovnih djelatnosti**

13. Na verifikaciju prijava emisija iz letova koji spadaju u zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I. primjenjuju se opća načela i metodologija utvrđeni u ovom Prilogu.

U tu svrhu:

- (a) u stavku 3. uputa na operatera tumači se kao uputa na operatera zrakoplova, a u točki (c) toga stavka, uputa na postrojenje tumači se kao uputa na zrakoplov korišten za obavljanje djelatnosti obuhvaćenih prijavom;
- (b) u stavku 5. uputa na postrojenje tumači se kao uputa na operatera zrakoplova;
- (c) u stavku 6. uputa na djelatnosti koje se obavljaju u postrojenju tumače se kao uputa na zrakoplovne djelatnosti obuhvaćene prijavom koje obavlja operater zrakoplova;
- (d) u stavku 7. uputa na lokaciju postrojenja tumači se kao uputa na lokacije koje operater zrakoplova koristi za obavljanje zrakoplovnih djelatnosti obuhvaćenih prijavom;
- (e) u stavicama 8. i 9. upute na izvore emisija u postrojenju tumače se kao upute na zrakoplov za koji je odgovoran operater zrakoplova; i
- (f) u stavicama 10. i 12. upute na operatera tumače se kao uputa na operatera zrakoplova.

▼ M2**Dodatne odredbe za verifikaciju prijava emisija iz zrakoplovstva**

14. Verifikator posebno provjerava sljedeće:

- (a) da su svi letovi koji spadaju u zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I. uzeti u obzir. Pri tome si verifikator pomaže podacima o vremenskom rasporedu i drugim podacima o prometu operatera zrakoplova, uključujući podatke koje je taj operater zatražio od Eurocontrola.
- (b) da se u cjelini podudaraju podaci o ukupnoj potrošnji goriva i podaci o gorivu koje je kupljeno ili drukčije nabavljeno za zrakoplov kojim se obavlja predmetna zrakoplovna djelatnost.

Dodatne odredbe za verifikaciju podataka o tonskim kilometrima u smislu članaka 3.e i 3.f

- 15. Opća načela i metodologija za verifikaciju prijava emisija u skladu s člankom 14. stavkom 3., kako je utvrđeno u ovom Prilogu, prema potrebi se na primjeren način primjenjuju na verifikaciju podataka o tonskim kilometrima u zračnom prometu.
- 16. Verifikator posebno provjerava jesu li u prijavi operatera u skladu s člancima 3.e stavkom 1. i 3.f stavkom 2. uzeti u obzir samo stvarno obavljani letovi koji spadaju u zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I. za koje je odgovoran predmetni operater zrakoplova. Pri obavljanju te zadaće verifikator se služi podacima o prometu operatera zrakoplova, uključujući podatke koje je od Eurocontrola zatražio taj operater. Osim toga, verifikator mora provjeriti jesu li količine korisnog tereta koje je prijavio operater zrakoplova u skladu sa zapisima o korisnom teretu koje taj operater vodi iz sigurnosnih razloga.